

NOTULEN

van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 19 april 2010 te 20.00 uur.

Voorzitter: de heer drs. J.M. Staatsen, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: mevrouw drs. I.C.J. Adema-Nieuwenhuizen, de heer drs. F.F. Blommers, mevrouw B.B.M. Bremer, de heren drs. S.W.C. van den Dool, W.H.B. van Dunné, ing. P.T. van der Haven, drs. J. van Hoek en dr. P.F.B. Jongste, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heren J.P. Middelburg, drs. N. Mol, drs. J.A.E.L.M. van Rixtel, drs. F.A.J.P. Rondagh, mr. drs. H.W. Scholten, J. Smit en drs. M.H. Smittenaar, mevrouw drs. H. Tjalma-den Oudsten en de heer ir. F.A. Veldman.

Afwezig lid: de heer J. van Herk

Aanwezige demissionaire wethouders (tot agendapunt 4b): de heer W.H.B. van Dunné, mevrouw drs. M.G.Th. Kleijweg en mevrouw drs. H. Tjalma-den Oudsten.

Aanwezige wethouders (vanaf agendapunt 4b): mevrouw drs. I.C.J. Adema-Nieuwenhuizen en de heer drs. F.F. Blommers.

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom. Op zijn voorstel worden twee punten aan de agenda toegevoegd. Agendapunt 4b wordt toegevoegd, waarbij de raad de vertegenwoordigers in intergemeentelijke regelingen zal kiezen. Als agendapunt 2a wordt de benoeming van commissievoorzitters toegevoegd. Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

2. Rondetafelgesprek

Er hebben zich geen sprekers gemeld.

2a. Benoeming commissievoorzitters

De **voorzitter:** In het overleg met de fractievoorzitters is afgesproken dat wij voor de benoemingen gebruikmaken van een stembureau. Doorgaans tellen de voorzitter en de griffier na een stemming hier de stemmen, maar in het kader van een zekere rust en maximale objectiviteit lijkt het wijzer om dit via een stembureau te doen, zoals bij bijna alle gemeenten gebeurt. Ook gelet op de gewenste spreiding, verzoek ik de heer Scholten (voorzitter), mevrouw Bremer en de heer Van Rixtel om als stembureau te fungeren. Ik constateer dat zij daartoe bereid zijn.

De raad benoemt de commissievoorzitters in functie. Ik zal straks aangeven welke vacatures er zijn. Per vacature, dus per commissie, geef ik de raad de ruimte om kandidaten te stellen. Op de stembriefjes vult u dan de naam in van de door u gesteunde kandidaat in. Het gaat om drie commissies: de commissie Burger en Bestuur, de commissie Wonen, Ruimte en Groen en de commissie Mens en Sa-

menleving. De commissie Algemene en Regionale Zaken bestaat eigenlijk alleen nog op papier. Daarvoor zullen wij dus niet stemmen. In het fractievoorzittersoverleg is afgesproken dat er een soort generale plaatsvervanger moet zijn voor de commissievoorzitterschappen. Ook die plaatsvervanger moet door de raad worden benoemd. Wie wil iemand kandidaat stellen voor het voorzitterschap van de commissie Burger en Bestuur?

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter, ik stel de heer Smittenaar kandidaat.

De heer **Scholten** (CDA): Voorzitter, ik stel de heer Van Herk kandidaat.

De **voorzitter**: Zijn er kandidaten voor het voorzitterschap van de commissie Wonen, Ruimte en Groen?

De heer **Jongste** (ONS Voorschoten): Voorzitter, ik stel de heer Smit kandidaat.

De **voorzitter**: Zijn er kandidaten voor het voorzitterschap van de commissie Mens en Samenleving?

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter, ik stel de heer Van den Dool kandidaat.

De **voorzitter**: Zijn er kandidaten voor de positie van plaatsvervangend voorzitter van deze commissies?

De heer **Jongste** (ONS Voorschoten): Voorzitter, ik stel de heer Veldman kandidaat.

De heer **Scholten** (CDA): Voorzitter. Bij afwezigheid van de heer Van Herk, die zich moet laten excuseren vanwege verblijf in het buitenland en die de spanning vanavond dus niet aan kon, wil ik toch iets in zijn voordeel zeggen ter toelichting van zijn kandidatuur voor het voorzitterschap van de commissie Burger en Bestuur. Koos van Herk is de beste voorzitter die wij hebben, uiteraard op de algemene voorzitter, uzelf, na. Hij doet het al vele jaren met heel veel plezier. Vanwege het afgenomen aantal leden van de CDA-fractie is de heer Van Herk als lid toetreden tot de commissie Wonen, Ruimte en Groen. Die commissie heeft hij jarenlang als voorzitter gediend. Hij zou nu graag doorgaan als voorzitter van de commissie Burger en Bestuur. Wij denken dat hij een uitstekende kandidaat daarvoor is. Hij is tevens de enige kandidaat vanuit de oppositie. Met het oog op een gelijkmatige spreiding zouden wij het dus bijzonder op prijs stellen als ook de oppositie een voorzitterschap zou worden gegund.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie steunt van harte de kandidatuur van René Smittenaar. Hij is de afgelopen vier jaar met veel liefde voorzitter geweest van de commissie Burger en Bestuur. Wij vinden René Smittenaar een toffe peer. Hij is een hartstikke goed raadslid. We hebben de teugels met onze aanspraak op andere functies ietwat laten vieren, want wij vinden dat ook andere partijen daarin een stem moeten hebben, maar voor de commissie Burger en Bestuur willen wij de komende vier jaar gewoon onze René Smittenaar.

De **voorzitter**: Ik verzoek u de stembriefjes in te vullen, waarna zij zullen worden opgehaald. In de schorsing zal het stembureau, ondersteund door de griffier, de uitslag van de stemming bepalen.

De vergadering wordt van 20.20 uur tot 20.30 uur geschorst.

De **voorzitter**: Het woord is aan de voorzitter van het stembureau, de heer Scholten.

De heer **Scholten** (CDA): Voorzitter. Bij de verkiezing van de voorzitter van de commissie Wonen, Ruimte en Groen is 1 stem uitgebracht op de heer Rondagh en zijn 17 stemmen uitgebracht op de heer Smit.

Bij de verkiezing van de voorzitter van de commissie Burger en Bestuur zijn 8 stemmen uitgebracht op de heer Van Herk en 10 stemmen op de heer Smittenaar.

Bij de verkiezing van de voorzitter van de commissie Mens en Samenleving is 1 ongeldige stem uitgebracht, is 1 stem uitgebracht op de heer Rondagh, is 1 stem uitgebracht op de heer Smittenaar en zijn 15 stemmen uitgebracht op de heer Van den Dool.

Bij de verkiezing van de plaatsvervangende voorzitter van de commissies is 1 ongeldige stem uitgebracht en zijn 17 stemmen uitgebracht op de heer Veldman.

Ik feliciteer de nieuwe voorzitters en de plaatsvervangende voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank het stembureau voor het werk en de rekensommen. Ik concludeer dat de heer Smittenaar is benoemd tot voorzitter van de commissie Burger en Bestuur, dat de heer Smit is benoemd tot voorzitter van de commissie Wonen, Ruimte en Groen, dat de heer Van den Dool is benoemd tot voorzitter van de commissie Mens en Samenleving en dat de heer Veldman is benoemd tot generaal plaatsvervanger. Allemaal gelukkig! Ik wens u veel succes en veel goede, vruchtbare en respectvolle vergaderingen toe.

3. Coalitieakkoord ONS Voorschoten en VVD: “De Voorschotense maat: durf te kiezen”.

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Voorzitter. De fractie van ONS Voorschoten is zeer blij met dit coalitieakkoord. Alle speerpunten uit onze laatste verkiezingsfolder zitten herkenbaar in dit akkoord. De titel is: “De Voorschotense maat: durf te kiezen”. Daar spreken twee dingen uit, allereerst de ambitie om alles in de Voorschotense maat uit te voeren. Welke termen komen er dan op? Voor mij zijn dat: “ruimtelijk”, “groen”, “open” en “van hoge kwaliteit”. “Durf te kiezen” geeft aan dat wij in tijden zitten waarin wij niet alles kunnen doen. In moeilijke financiële tijden ontkomen wij niet aan het maken van keuzes. Ik wijs op de 10% korting op het Gemeentefonds en op de gevolgen van de financiële crisis. We staan voor een flinke opgave. In het coalitieakkoord is ook te lezen dat ervoor gekozen is om met twee wethouders van start te gaan. Wij vinden dit een belangrijk signaal aan de burgers: het college toont aan dat wij eerst bij onszelf bezuinigen voordat wij de andere bezuinigingen doorvoeren. Het is belangrijk om dit na een jaar te evalueren, want ook dit zal een enorme opgave zijn. We zullen eerst een jaar moeten proberen of dit wel kan.

Inhoudelijk is het akkoord opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel gaat over de gemeente in het algemeen, de gemeentelijke organisatie en de financiële huishouding. Deel 2 gaat over de beleidsinhoudelijke terreinen. Op financieel terrein is belangrijk dat de financiën op orde moeten zijn. Dat willen wij doen door te besparen op externen: minder externen en meer internen. Wij willen investeren in het ambtelijke apparaat en wij willen de ambtenaren vooral ook uitdagingen geven: niet meer de leuke klussen doorsturen naar externen, maar vooral ervoor zorgen dat het interne ambtenarenapparaat goede uitdagingen krijgt, zodat het werken voor Voorschoten een leuke baan is. We besparen ook door prioriteiten te stellen en door te temporiseren. Daarnaast is de samenwerking met Wassenaar heel belangrijk. De samenwerking met Wassenaar willen wij verstevigen in die zin dat wij vooral facilitair meer met elkaar willen doen. Het gaat dus niet om het delen van inhoudelijke beleidsvormen, maar om het samen maken van beleid. Daarmee doel ik puur op het schrijven van beleid en het functionele aspect daarachter. Het Voorschotense beleid moet wel het Voorschotense beleid worden.

Holland Rijnland is een ander bestuursorgaan waarin wij samenwerken. Dat is met name belangrijk voor de ontwikkelingen inzake de RijnlandRoute. Wij willen investeren in Holland Rijnland. Wij willen daar echt bij horen. Wij willen ervoor zorgen dat het programma dat gebaseerd is op “wat ons bindt” uitgevoerd wordt en dat Holland Rijnland daarmee een stapje verder komt in de wijze waarop het functioneert.

Wat groen is, blijft groen. Dat is tijdens de verkiezingscampagne een heel belangrijk uitgangspunt geweest voor meerdere partijen. Dit staat onomwonden in dit coalitieakkoord. Daarbij plaatsen wij wel de kanttekening dat wij bestaande afspraken, bijvoorbeeld over Bijdorp of Starrenburg III, nakomen.

Het milieubeleid is ambitieus, maar wij zullen realistisch zijn in de uitvoering. Bij de uitvoering zullen wij keuzes moeten maken en zullen wij niet altijd de ambitie kunnen nastreven die wij willen. Kosten en baten moeten in evenwicht zijn en wij kunnen op dit punt zoveel mogelijk doen wat op de Voorschotense schaal mogelijk is. Continuïteit in beleid is ook op dit punt belangrijk.

Op verkeersgebied willen wij de uitvoering van de 4V-nota doorzetten, maar die nota moet wel continu tegen het licht worden gehouden om te zien in hoeverre zij nog actueel is. Die cyclus willen wij op meer beleidsterreinen gaan hanteren: tegen het licht houden, bekijken of het nog goed is en nog vol doet en dan gewoon uitvoeren.

In het coalitieakkoord worden ook weer de nodige woorden gewijd aan de RijnlandRoute. Dat is terecht, want nut en noodzaak van de RijnlandRoute zijn nog steeds niet aangetoond. Eigenlijk willen wij geen RijnlandRoute door Voorschoten hebben. Wij hebben een duidelijke voorkeur voor de Churchill Avenue.

Ook verbetering van het ondernemersklimaat is belangrijk. Het centrum moet aantrekkelijker worden. Vooral de projecten in het centrum moeten afgerond worden en wij moeten ervoor zorgen dat daar voldoende parkeervoorzieningen zijn.

Na al dit beton en andere harde afspraken is dit gelukkig ook een sociaal programma. Armoedebestrijding wordt met name genoemd. Op dat punt zullen wij een actief beleid voeren. Alle andere sociale dingen zal mevrouw Adema straks toelichten.

In dit programma is een grote rol weggelegd voor de dialoog: de dialoog met burgers, ondernemers, omliggende gemeenten, bestuurders, het betrekken van mensen in een vroeg stadium, echt luisteren om te weten waar problemen kunnen opduiken en echt proberen om die problemen te voorkomen. Dat is een groot doel. Als wij gebruikmaken van de denkkraft van Voorschotenaren, kunnen wij in de toekomst ook heel veel kosten besparen.

Kortom: dit is een coalitieakkoord waar de fractie van ONS Voorschoten volledig achter staat.

Mevrouw **Adema-Nieuwenhuizen** (VVD): Voorzitter. “De Voorschotense maat: durf te kiezen” is een titel die ons uit het hart gegrepen is. Die titel sluit, evenals het hele coalitieakkoord, volledig aan bij het VVD-verkiezingsprogramma. Wij hebben drie à vier weken onderhandeld met ONS Voorschoten. Dat ging in goed vertrouwen en in een snel tempo, onder leiding van Helma Neppéus. De titel verwijst naar een beleid dat goed is voor Voorschoten, voor de inwoners en voor de ondernemers. Een gevoel van ruimte, betrokkenheid van burgers bij het beleid en het op orde zijn van de financiën staan centraal. Eigenlijk willen wij naar een gemeente met kerntaken. Ik heb in de persconferentie dan ook gezegd: bescheiden waar het moet en groots waar het kan. Bescheiden, gelet op de bezuinigingen die op ons afkomen: wij moeten keuzes maken. En groots bijvoorbeeld in de betrokkenheid van burgers bij het geheel.

We hebben keuzes gemaakt in projecten. We gaan projecten afhandelen. We gaan geen nieuwe grote projecten halsoverkop opstarten. We gaan deel 3 van de Traverse afmaken en gaan ook de overige twee delen onder handen nemen. Wat het MOC-terrein betreft: na de uitplaatsing van het uitvoerend bedrijf willen wij daar eerst parkeerplaatsen creëren, terwijl wij tegelijkertijd de planvorming opstarten. Rabobank/Deltaplein, de centrumontwikkelingen, herinrichting van de Dobbewijk, renovatie van de bibliotheek en de gym/turnzaal kunt u allemaal terugvinden in het coalitieakkoord.

Hoe hebben wij die keuzes kunnen maken? Omdat wij een visie hebben ontwikkeld op Voorschoten in 2020. Uitgaande van 2020 hebben wij de doelstellingen voor de komende vier jaar geformuleerd: een zelfstandig, groen, levendig en ondernemend Voorschoten. De financiën, de veiligheid en de bereikbaarheid moeten op orde. De dienstverlening mag niet lijden onder de bezuinigingen die op ons afkomen. De OZB mag niet omhoog en de kwaliteit van de sociale voorzieningen moet op peil blijven. Al die uitgangspunten zijn meegenomen.

Een goed ondernemersklimaat is van groot belang voor ons dorp. Er moet één aanspreekpunt zijn in de gemeente. Het centrum moet ontwikkeld worden; daar ging de heer Blommers al op in.

Op het terrein van het onderwijs hebben wij nogal wat beloftes gedaan. Ruime nieuwbouw van scholen staat hoog op de prioriteitenlijst om ook voor de scholen in Noord-Hofland zo snel mogelijk tot een oplossing te komen.

Dan de sociale paragraaf. We hebben ouderen, jongeren en minima allemaal benoemd. Daarbij zijn wij uitgegaan van wat mensen kunnen in plaats van wat zij niet kunnen. We willen niet te veel pamperen. We willen mensen gewoon laten meedoen in de maatschappij. Bij de WMO is de vraag leidend en niet het aanbod. De basiszorg willen wij dichtbij huis voor de ouderen. Wij willen ook een actief, bereikbaar vrijwilligersloket.

Het verenigingsleven in het dorp willen wij koesteren. Heel veel mensen genieten hier van sport en allerlei andere recreatieve mogelijkheden. Voor jong, oud, mensen met een functiebeperking, voor iedereen moet het verenigingsleven toegankelijk zijn.

Wij zijn van plan om een integrale kijk op cultuur te ontwikkelen en daarvoor ook een integraal cultuur- en accommodatieplan te ontwikkelen.

Wij hebben ook dankbaar gebruikgemaakt van de programma's van de andere partijen en van het door het college geleverde overdrachtsdossier. Daar hebben wij op voortgebouwd. Naar ons idee zijn wij gekomen tot een coalitieakkoord waarin wij ons volledig kunnen vinden.

De heer **Scholten** (CDA): Voorzitter. Om te beginnen wil de CDA-fractie het nieuwe college van harte gelukwensen en veel succes wensen voor de komende vier jaar. Met name de heer Blommers, die de afgelopen acht jaar in de woestijn van de oppositie heeft doorgebracht, gunnen wij het van harte dat hij nu een keer zelf aan de knoppen mag zitten.

In algemene zin is het coalitieakkoord de leidraad voor de komende vier jaar. Tot nu toe missen wij iets in de hele systematiek in dit huis, waarbij wij de voortgang van allerlei onderwerpen kunnen volgen in commissie- en raadsverband: wij zouden dit coalitieakkoord, deze belangrijke leidraad, periodiek willen bespreken in commissieverband. Wij pleiten dus voor een voortgangsrapportage over alle punten die in dit akkoord zijn opgenomen. Dan kunnen we de thermometer er geregeld in steken en kunnen we zien wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering van het akkoord. Dat hoeft niet weer een aparte rapportage te zijn. Wij stellen voor om dit te doen in het kader van de projectenbrochure, die al periodiek ter bespreking voorligt.

De CDA-fractie is erg tevreden over het belang van burgerparticipatie, zoals dat uit dit stuk spreekt. Wij zouden daar als gemeenteraad graag het voortouw in willen nemen en niet alleen het college dat soort bijeenkomsten laten organiseren, maar ook als raad aan de knoppen zitten. Op die manier betrekken wij onze inwoners bij de belangrijke onderwerpen die in dit akkoord zijn opgenomen. Wij dienen daartoe een motie in. De motie (nr. 82) luidt:

“De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. maandag 19 april 2010,

overwegende dat:

- *de raad de mogelijkheden van burgerparticipatie wil verbeteren en uitbreiden;*
- *de huidige vormen van inspraak bij raad en commissie niet optimaal functioneren;*
- *de huidige vormen van burgerparticipatie vooral door het college worden georganiseerd;*
- *niet alleen het college, maar ook de raad burgers wil betrekken bij zijn oordeelsvorming;*
- *de langetermijnagenda gebruikt kan worden als planningsinstrument om onderwerpen samen met burgers voor te bereiden, zoals de integrale kijk op cultuur, de herontwikkeling van het MOC-terrein of de kanteling van de WMO;*

besluit:

- *minimaal 6 keer per jaar (in 2010 een kleiner aantal) burgeravonden of een vergelijkbare activiteit in het kader van burgerparticipatie te organiseren;*
- *op deze bijeenkomsten een onderwerp van de termijnagenda aan de orde te stellen; de gemeenteraad maakt een selectie van geschikte onderwerpen;*
- *de griffie opdracht te geven deze trajecten te organiseren;*
- *hiervoor expliciet belanghebbenden en belangstellenden uit te nodigen;*
- *de eerste avonden najaar 2010 plaats te laten vinden,*

en gaat over tot de orde van de dag.”

Het motto “durf keuzes te maken” is een mooi motto, maar wij zien dat niet terugkomen in dit akkoord. Er zijn vooral heel veel nieuwe wensen opgenomen. Ik noem er een paar: de Leidseweg noord-noord moet veiliger gemaakt worden, er moet een ontmoetingscentrum voor ouderen in het centrum komen, er moeten meer ontspanningsmogelijkheden voor jongeren komen, er moet gratis openbaar vervoer voor ouderen komen, de Dobbewijk moet worden herontwikkeld, er moet bekeken worden of er een sporthal in sportpark Adegeest kan worden gebouwd, het erfgoedbeleid moet een nieuwe impuls krijgen, de bibliotheek moet verbouwd worden, de hele 4V-nota moet worden uitgevoerd (dat zei de heer Blommers zojuist nog, maar wij hebben eerder gediscussieerd over het feit dat dit miljoenen gaat kosten) en er moet een integraal cultuurbeleid worden ontwikkeld. De meeste van deze plannen zijn nieuw. Ik vraag mij dus af welke keuzes er worden gemaakt. Er wordt niet gezegd wat er niet meer gaat gebeuren. Er wordt alleen gezegd welke plannen deze coalitie wil uitvoeren. De voorgaande sprekers hebben voortdurend benadrukt dat zij keuzes durven te maken, maar dat zien wij in dit akkoord niet terug. Daarop krijg ik graag een reactie van de coalitiepartijen.

Het spreekt de CDA-fractie erg aan dat een forse bezuinigingsparagraaf in het akkoord is opgenomen. Daar heb ik een aantal vragen over. Er wordt gesteld dat structureel op jaarbasis € 800.000 bezuinigd kan worden door een betere bedrijfsvoering en een betere samenwerking met Wassenaar. Ik neem aan dat het de collegepartijen bekend is dat wij in de huidige meerjarenbegroting op dit punt al een taakstelling hebben opgenomen die oploopt tot € 600.000 in 2012. Dat gaat alleen nog maar over een betere bedrijfsvoering. Voor meer samenwerking met Wassenaar is structureel € 250.000 geraamd. Dat is samen € 850.000. Hoe moet ik deze paragraaf lezen? Er wordt voorgesteld om structureel € 800.000 te bezuinigen. Is dat een sigaar uit eigen doos omdat dit allang in de meerjarenbegroting is opgenomen of komt dit bovenop de cijfers die we al eerder hebben genoemd? Daarop krijg ik graag een toelichting.

Er wordt structureel op jaarbasis € 1 miljoen bezuinigd door minder inhuur van externen. Ook de CDA-fractie vindt dat er minder externen moeten worden ingehuurd. Dat is een prima voorstel, maar onze vervolgvraag is dan: als wij dat gaan doen, welke taken zullen wij dan niet meer kunnen uitvoeren? Die externen zitten immers niet met hun duimen te draaien; zij doen natuurlijk werk. Ik zou me kunnen voorstellen dat het antwoord is dat het werk van de externen moet worden overgenomen door het ambtelijke apparaat. Dan vragen wij ons af hoe dat zich verhoudt tot de expertise van het ambtelijke apparaat. Je huurt externen immers ook in vanwege een bepaalde bij het ambtelijke apparaat ont-

brekende expertise. En hoe verhoudt dit zich tot de bezuinigingen op het ambtelijke apparaat? Daarop krijg ik graag een toelichting.

Er wordt € 1 miljoen geraamd door pragmatisch en doelmatiger te werken. Ik beperk mij tot de constatering dat wij dat een erg hoog bedrag vinden. Er wordt structureel op jaarbasis ook nog € 900.000 bezuinigd door evenwichtige keuzes te maken in de uitvoering van projecten. Die keuzes staan nog niet in het coalitieakkoord. Ik ben dus zeer benieuwd waarmee wij gaan stoppen. Bovendien zijn veel projecten afhankelijk van de grondexploitatie. Die grondexploitatie verdient zichzelf terug. Dit biedt voor de begroting dus geen oplossing. Hoe komt men in het coalitieakkoord dan tot een bedrag van € 900.000?

Een voor de hand liggende vraag is wanneer wij de uitgewerkte voorstellen tegemoet kunnen zien, zowel wat de financiering van al die nieuwe plannen betreft als wat de bezuinigingen betreft. Worden bij die plannen ook Voorschotenaren betrokken? Wij vinden dat dit moet gebeuren; op dat punt sluit ik mij aan bij de woorden van de heer Blommers. Daarom hebben wij voor dit specifieke onderwerp een motie voorbereid waarin wij vragen om Voorschotenaren te betrekken bij de keuze van bezuinigingen. Als wij moeten kiezen en sommige dingen niet meer kunnen doen, lijkt het mij een prima idee om dat in gezamenlijkheid te bespreken, want dat heeft nogal wat consequenties. Daarvoor moeten wij wel weten welke voorstellen het college zal doen. Die ontbreken nog, zeg ik nu voor de vierde keer. Nu houd ik daarover op. De motie (nr. 83) luidt:

“De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. maandag 19 april 2010,

overwegende dat:

- *het coalitieakkoord ‘Durf te kiezen’ terecht signaleert dat we de komende jaren geconfronteerd zullen worden met een forse daling van de uitkering uit het Gemeentefonds;*
- *voorgesteld wordt de nodige bezuinigingen te vinden in reductie van inhuur van externen, samenwerking met Wassenaar, omvang van het personeelsbestand, minder projecten en efficiënter werken;*
- *een kleiner personeelsbestand ook betekent dat bepaalde taken niet meer gedaan kunnen worden;*
- *daarnaast overige bezuinigingen onvermijdelijk zullen zijn, onder andere door prioriteitstelling;*

besluit de burgers van Voorschoten te betrekken bij het opstellen van bezuinigingsvoorstellen door:

- *Voorschotenaren in de gelegenheid te stellen zelf ideeën voor bezuinigingen in te leveren, bijvoorbeeld via de website van de gemeente of anderszins;*
- *Voorschotenaren hun visie te laten geven op de noodzakelijke prioriteitstelling die het college heeft aangekondigd uit te zullen voeren;*
- *de griffie dit traject te laten organiseren,*

en gaat over tot de orde van de dag.”

De heer Blommers en mevrouw Adema zeiden dat punten van de overige partijen zijn opgenomen. Ons is gevraagd om een punt aan te dragen. Dat hebben wij gedaan. Dat punt was dat het bijzonder onderwijs niet mag worden aangeslagen voor extra uitgaven op het terrein van de scholenbouw, maar dat punt zien wij helaas niet terug. Graag een toelichting.

In het akkoord staat dat ook de burgemeester een inhoudelijke portefeuille krijgt, naast zijn wettelijke rijkstaken op het terrein van openbare orde en veiligheid. Ik zal hier duidelijk over zijn: wij vinden dit geen goed idee. Als de burgemeester vanuit zijn portefeuille Personeel en Organisatie bijvoorbeeld

belast wordt met het realiseren van de torenhoge bezuinigingen die in dit akkoord zijn afgesproken, dreigt zijn onafhankelijke positie in het gedrang te komen. Als onverhoopt blijkt dat die bezuinigingen niet kunnen worden gerealiseerd, zullen alle pijlen immers worden gericht op de burgemeester. Dat willen wij te allen tijde voorkomen, want de burgemeester is een onafhankelijk voorzitter die zich niet in het gekrioel van de politiek van alledag zou moeten begeven. Dat is niet goed voor zijn positie. Dan heb ik het nog niet eens over de bij ons ontbrekende machtsmiddelen ten opzichte van een benoemde burgemeester. Wij vinden dat dergelijke politieke onderwerpen door een wethouder moeten worden behandeld. Wij krijgen daarop graag een reactie van de burgemeester zelf.

De afgelopen weken heeft het college trots gemeld het met twee wethouders af te kunnen, “want de gemeente moet het goede voorbeeld geven bij bezuinigen”. Wij zien echter dat er helemaal niet wordt bezuinigd, omdat twee persoonlijke medewerkers worden aangesteld. Dat is een novum voor Voorschoten. De ambtelijke organisatie zou toch worden ingekrompen? Hoe verhoudt dat zich tot het creëren van nieuwe functies? Voorschoten is namelijk feitelijk duurder uit dan bij drie wethouders. De CDA-fractie heeft geen behoefte aan een dergelijke luxe en wil ook daarop graag een toelichting door de coalitiepartners.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Vanavond is het voor de lokale democratie natuurlijk toch een feestelijke avond. Nadat de kiezers een tijdje geleden hebben gesproken, zijn de wensen van de meerderheid van hun vertegenwoordigers neergelegd in dit nieuwe coalitieakkoord en er zal een nieuw college worden benoemd dat dit allemaal gaat uitvoeren. We kunnen met z'n allen blij zijn dat wij in een land wonen waar het zo goed geregeld is en waar ook minderheden het recht hebben om zich te laten horen en serieus genomen worden. In het kader van “ons laten horen vanuit de minderheid” zal ik namens de PvdA een korte reactie geven op een aantal puntjes. Voordat ik dat doe, wil ik natuurlijk de twee partijen VVD en ONS Voorschoten feliciteren met het bereikte resultaat. Ik wens hun de komende tijd heel veel succes bij de uitvoering van het een en ander. De PvdA is ook blij dat het coalitieakkoord er snel en, voor zover wij weten, zonder vervelend gedoe tot stand is gekomen. Complimenten daarvoor!

Ik ga nu verder met onze vragen en opmerkingen. Een aantal daarvan is zojuist al genoemd. In de inleiding staat dat er gebruik is gemaakt van de input van andere politieke partijen. Ons is inderdaad gevraagd om input te leveren. Ook wij hebben daaraan gehoor gegeven en hebben verzocht om het minimeleid op te rekken naar 120%. Ook dat punt vind ik niet terug. Er is nog één partij over, maar ik vraag mij af van welke partij de input inderdaad is meegenomen. Dat voorbeeld hoor ik graag.

We zijn erg blij dat in de inleiding staat dat de dialoog in de raad constructief en met respect moet plaatsvinden. Dat onderschrijven wij volledig, maar ik stel een vraag die ik straks ook op andere punten zal stellen: kan er kort worden aangegeven wat daar concreet aan gedaan zal worden? Het streven is mooi, maar een voorbeeld of een richting van hoe dit bereikt wordt, zou ook mooi zijn.

Dat geldt natuurlijk ook voor de volgende vraag: wat is de maatstaf voor “maatschappelijk gedragen besluitvorming”? Er wordt namelijk gesteld dat wij alleen nog maatschappelijk gedragen besluitvorming gaan doen. Daar ben ik voor, maar ik hoor graag wat daarmee wordt bedoeld. Ik heb daar zelf ideeën over, maar ik hoor graag wat daarmee precies wordt bedoeld.

Hetzelfde geldt voor het bedrijfsklimaat en de cultuur van het apparaat in dit huis. Op bladzijde 6 staat dat die over vier jaar verbeterd zullen zijn. Ik hoor graag ten opzichte waarvan zij dan verbeterd zijn en hoe dit wordt gemeten.

De heer Scholten gaf aan dat het werken met twee wethouders in plaats van drie wethouders duurder is. Dat weet ik niet, maar ik heb gewoon een heel simpele vraag: kan worden aangegeven wat in een jaar in euro's de besparing is van twee wethouders met ieder een assistent ten opzichte van drie wethouders zonder assistent? Ik ben heel benieuwd hoeveel euro's dat precies is.

Met betrekking tot de burgemeester sluit de PvdA-fractie zich aan bij de woorden van de heer Scholten: de burgemeester hoort boven inhoudelijke en politieke dossiers te staan, voor zichzelf, voor het dorp en uiteindelijk voor iedereen.

Op bladzijde 8 staat een kopje met “keuzes maken”. Dat is een herhaling van het thema uit de titel van het programma. Er wordt gesteld dat er wordt ingezet op versobering zonder op kwaliteit in te boeten. Met alle respect: dat is natuurlijk geen keuzes maken, maar zeggen dat je je cake wilt hebben én opeten, om een anglicisme te gebruiken. Mijn vraag is dus heel simpel. Ik weet dat het moeilijk voorstelbaar is, maar het zou kunnen gebeuren: stel dat er op een gegeven moment gekozen moet worden en stel dat in de realiteit blijkt dat je niet € 3,7 miljoen kunt bezuinigen door alleen maar efficiënter te zijn, zonder op kwaliteit in te boeten, wat is dan de keuze? Wordt er dan gekozen voor kwaliteit? Daarbij hoort dan een lastenverhoging of interen op de reserve. Of wordt dan toch gekozen voor versobering in de vorm van bezuinigen? Die keuze hoor ik graag.

De heer Scholten heeft al iets gevraagd over de bedragen die in het akkoord staan: over de samenwerking met Wassenaar, de evenwichtige keuze voor projecten en zeker € 1 miljoen voor allerlei efficiëntie en slimme dingen. Ik hoor graag de onderbouwing van die bedragen. Hoe is op die bedragen gekomen?

Met betrekking tot de externen en doelmatiger werken vraagt ook mijn fractie zich af welke beleidsgebieden daardoor vooral zullen worden geraakt. Die bezuinigingen kunnen niet zonder gevolgen blijven. Waar worden die bezuinigingen gehaald?

Op bladzijde 11 is sprake van gratis openbaar vervoer voor ouderen, een ontmoetingscentrum voor senioren in het centrum en het inrichten van een vrijwilligersloket. Dat zijn allemaal lovenswaardige doelen, maar het opvallende is dat op dezelfde bladzijde, een paar regels hoger, de wens staat om een hulp- en adviescentrum voor armoedebestrijding uit een particulier initiatief te laten voortkomen. Is de coalitie zich ervan bewust dat armoedebestrijding een gemeentelijke taak is en dat alle andere genoemde zaken vrij zijn? Dat zijn dus allemaal extra's. Hoe verhoudt dat zich tot het idee dat armoedebestrijding voor een deel uit particulier initiatief zou moeten komen, maar dat bijvoorbeeld een ontmoetingscentrum voor senioren in het centrum zou moeten komen vanuit de gemeente?

Met betrekking tot dezelfde paragraaf op bladzijde 11 hebben wij trouwens samen met GroenLinks een motie voorbereid over het minimabeleid. Ik denk dat wij die motie straks in de tweede termijn zullen indienen.

Op bladzijde 12 is sprake van een seniorenraad en een jongerenraad die het college actief gaan adviseren over beleid. Ik vraag mij af of daarmee werkelijk het college wordt bedoeld of misschien de raad. De raad stelt immers het beleid vast.

Het openbaar onderwijs moet verzelfstandigd worden zodra de financiën gezond zijn. Graag een duidelijke kwantificering van wat “gezonde financiën” betekent voor het openbaar onderwijs. Dat kan namelijk een heleboel dingen betekenen. Ook graag de bevestiging dat de coalitie zich er terdege van bewust is dat, wat wij ook verzelfstandigen, de gemeente altijd ultiem verantwoordelijk blijft voor het openbaar onderwijs en voor de financiën daarvoor.

Op bladzijde 14 staat een hele lijst projecten waarover met betrokkenen en omwonenden wordt overlegd. Het lovenswaardige betoog van zowel de heer Blommers als de heer Scholten over meer burgerparticipatie onderschrijf ik volledig. Tussen al die burgerparticipatie staat echter ineens een plan voor de bibliotheek. Daarbij wordt niets vermeld over betrokkenen of omwonenden. Er staat dat het college met een plan komt. Gelet op de geest van de rest van het akkoord, hoop ik en neem ik aan dat straks

wordt bevestigd dat dit snel is opgeschreven en dat ook in dit geval de betrokkenen en de omwonenden worden gehoord.

In het slotstukje wordt vermeld dat er keuzes gemaakt moeten worden die durf vereisen. Dat is een goede beschrijving van goed besturen, zeker in tijden van bezuinigingen. Dat brengt mij bij misschien wel onze belangrijkste vraag. Ik hoor graag drie voorbeelden van keuzes in dit document die durf hebben vereist. Ik hoor dus graag de concrete punten in dit programma die gedurfd zijn.

Ik heb het al over een aantal deelgebieden gevraagd, maar ook over het totaal wil ik een beetje meer weten over de financiën. Ik heb geen duidelijk beeld van hoe dit document bijdraagt aan verantwoorde bezuinigingen. Ik heb een aantal bezuinigingsbedragen genoemd waarop ik straks hopelijk een toelichting krijg. Ik heb ook een heleboel nieuwe projecten gelezen, maar wat kost dit allemaal en wat levert het allemaal op? Ik begrijp dat er nu geen begroting ligt. Die komt, maar ik neem aan dat in grote lijnen kan worden aangegeven wat dit coalitieakkoord financieel gaat betekenen.

Ik herhaal dat wij, ondanks al onze vragen, blij zijn dat er een coalitieakkoord ligt. Ik hoop dat wij straks duidelijke antwoorden krijgen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Allereerst willen wij de coalitiepartijen en de formateur feliciteren met het bereikte coalitieakkoord. Wij weten hoe intensief het is om te onderhandelen en een samenhangend en door de coalitiepartners gedragen akkoord te schrijven. Wij willen de coalitiepartijen ook feliciteren met een deskundige oppositie die hun optreden kritisch-constructief zal volgen: dit kan het gemeentelijk beleid alleen maar ten goede komen. Eén keer zijn alle fracties bijeen geweest om te spreken over de collegevorming. Dit was een verkennend gesprek. De formateur heeft gevraagd of wij ons verkiezingsprogramma naar haar wilden sturen en of wij wilden aangeven wat wij echt belangrijk vinden. Dat is voor ons: duurzaamheid als uitgangspunt bij het beleid. Er heeft verder geen gesprek meer plaatsgevonden. Het coalitieprogramma is dus ook voor GroenLinks een verrassing. Helaas zien wij maar weinig van onze standpunten terug in dit programma. Wellicht heeft dit te maken met de algemene bewoordingen waarin het programma is geschreven. Dat geeft ruimte voor dualisme. Hoeveel ruimte laat het college daartoe? Kan er worden aangegeven wat echt in ijzer gegoten is en waar nog ruimte is?

De coalitiepartijen leggen hun akkoord nu voor aan de gemeenteraad. Wij zullen het bespreken en er daarna ons oordeel over vellen. Wij zullen het eerst hebben over de keuzes die de coalitiepartijen maken. Wat gaat het nieuwe college doen? In de inleiding staat dat er in ons dorp veel moet gebeuren. Daar zijn wij het geheel mee eens. Het onderwijs, de openbare ruimte, de zorg en het ondernemersklimaat hebben de volle aandacht van de coalitie. Dat is mooi en wij juichen ook toe dat het sociale karakter van Voorschoten wordt geroemd en behouden. Wij denken wel dat een en ander hier over het hoofd is gezien. Wij noemen enkele aandachtsgebieden die naar onze mening niet hadden mogen ontbreken, allereerst het klimaat. Of we nu willen of niet, het klimaat verandert en er is een algemene consensus over de relatie hiervan met onze enorme CO₂-uitstoot. Willen we de toekomst goed voorbereid ingaan, dan zullen wij hiermee om moeten gaan en zoveel mogelijk de CO₂-uitstoot verminderen. Ook hier, in ons Voorschoten, zijn mensen bezig met energiebesparing, duurzaam vervoer en duurzame energie. Voorschoten is zelfs koploper in de regio als het gaat om duurzaam ondernemen. Helaas wordt dit duurzame ondernemen nergens genoemd in het coalitieakkoord, terwijl ondernemers daarin toch zo'n prominente plaats innemen. Een paar jaar geleden heeft de gemeenteraad het college opgedragen om ervoor te zorgen dat Voorschoten op termijn CO₂-neutraal zal zijn. Het maatregelenpakket hiertoe zal in juni in de raad komen. ONS Voorschoten heeft meerdere malen aangegeven duurzaamheid ook belangrijk te vinden. Het verkiezingsprogramma van ONS liet ook weten mogelijkheden te zien voor een bijdrage aan een duurzame toekomst. Tot onze verbazing zien wij het woord "duurzaamheid" echter maar een enkele keer in dit programma en wel in de zin van gebruik van duurzame materialen. "Klimaat" wordt slechts vermeld in de zin van ondernemersklimaat, bedrijfsklimaat en binnenklimaat. Er staat: "Wees ambitieus, maar blijf realistisch." Ambitie laat de coalitie echter nau-

welijks zien op dit gebied en “realisme” lijkt een ander woord te zijn voor “conservatisme”. Het voorstel om waar mogelijk LED-verlichting aan te brengen, is sympathiek; daar wordt overigens al aan gewerkt. Dat de coalitie zonnecollectoren wil toestaan, is vriendelijk, maar dat is toch wel het minste. Zij zijn al op veel plaatsen te vinden en de overheid heeft aanschaf door burgers hiervan zelfs gestimuleerd. Kortom: het is alsof we met dit coalitieakkoord teruggaan naar de tijd waarin de klimaatverandering nog niet werd waargenomen, maar het ontkennen van een probleem heeft nog nooit geleid tot een oplossing. Wij vinden zelfs dat iedereen die doet alsof er niets aan de hand is, de burgers een rad voor ogen draait, hen in de waan laat dat alles bij het oude blijft en hen daarmee op achterstand zet in het zoeken naar oplossingen. Wij zijn hierover overigens wel verbaasd: we weten dat de VVD wat meer afstand heeft tot duurzaamheid dan GroenLinks, maar ONS Voorschoten is eigenlijk ook een afdeling van D66, een partij die duurzaamheid volgens ons aanzienlijk hoger in het vaandel heeft staan. Wij stellen daarom deze vraag: hoe denkt de coalitie Voorschoten in deze zin voor te bereiden op de toekomst? Wij roepen het college ertoe op om klimaatbeleid en duurzaamheid duidelijker vorm te geven en wij zien uit naar het debat in juni over het CO₂-activiteitenplan.

Een ander punt is de biodiversiteit. Het aantal planten- en diersoorten gaat in hoog tempo achteruit. Ook in en om Voorschoten speelt dat probleem. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan de weidevogels en de vlinders. Wij beschouwen het als een verantwoordelijkheid van iedere gemeente om deze teruggang te stoppen. Het gaat immers om onze leefomgeving. Wij zijn blij dat de coalitie kiest voor onkruidwerende aanplant, wat onkruidbestrijding minder nodig maakt. Wij betreuren echter zeer dat de coalitie de wilde bermen wil afschaffen. Er zijn er al niet veel in Voorschoten en zij zijn zo hard nodig voor de instandhouding van soorten, zoals de vlinders. Ze geven kleur aan onze leefomgeving. Om met Loesje te spreken: je hoeft geen wolf te zijn om te weten dat naast het pad de mooiste bloemen bloeien. Onze vraag is: wat zal deze beslissing Voorschoten opleveren?

Er zijn nog meer punten die wij ter sprake willen brengen, bijvoorbeeld de koerswijzigingen ten aanzien van de eventuele RijnlandRoute. ONS Voorschoten en de VVD hebben hun standpunt over de RijnlandRoute gewijzigd. In de vorige raadsperiode vond de raad dat nut en noodzaak van de weg moeten zijn aangetoond en dat dan pas kan worden gedacht aan de ondertunnelde variant. Nu stelt de nieuwe coalitie dat het gemeentebestuur zich zonder terughoudendheid zal blijven verzetten tegen de komst van de nieuwe provinciale weg langs het voorgenomen tracé van de N11/West. Hieruit kunnen wij niet anders dan concluderen dat deze coalitie de weg vooral niet door Voorschoten wil hebben – in feite een “Nivea-standpunt”: niet in voor- en achtertuin – en niet meer twijfelt aan nut en noodzaak van de verbinding op zich. Het lijkt erop dat de consensus in de raad hiermee eenzijdig is doorbroken. Kan hierover helderheid worden gegeven? De coalitie stelt dat de Churchill Avenue de meest duurzame en robuuste oplossing is voor de RijnlandRoute, maar dat is natuurlijk het terugdringen van het autoverkeer. Wordt ook daaraan iets gedaan? Overigens wordt het Meest Milieuvriendelijke Alternatief nog onderzocht in de MER. Voor de RijnlandRoute, dus ook voor de Churchill Avenue, moet nog € 250 miljoen bijeen worden gezocht, onder meer bij gemeenten. Heeft de coalitie hier al rekening mee gehouden bij het op een rij zetten van de uitgaven?

Er vindt ook een andere koerswijziging plaats. De coalitie stelt: “Op het vlak van de RijnlandRoute dient het gemeentebestuur weerbaar en onverdeeld te moeten opereren.” Het gemeentebestuur bestaat uit college en raad. Hoe belangrijk de coalitie het vindt dat er onverdeeld wordt opgetreden, blijkt uit het gebruik van de twee woorden “dienen” en “moeten”. Over deze uitspraak zijn wij zeer verbaasd. Wij kunnen ons voorstellen dat de coalitie deze eenheid wenselijk vindt, maar iedere fractie heeft hierin haar eigen politieke verantwoordelijkheid, zoals dat past in onze parlementaire democratie. Beide coalitiepartijen hebben “liberaal” in hun vaandel staan. Juist zij zouden dit dus moeten begrijpen. Eenheid dwingt men niet af bij dictaat, maar ontstaat uit wederzijds vertrouwen, zoals we de afgelopen vier jaar hebben gezien. De gemeenteraad is bijeen gebleven, omdat er wederzijds respect was, nadrukkelijk niet omdat er een dictaat lag. Hoe dan ook, wij vinden dat de Voorschotense bevolking moet worden ingelicht over de nieuwste ontwikkelingen inzake de RijnlandRoute. Wij dienen daartoe een motie in. De motie (nr. 84) luidt:

“De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. maandag 19 april 2010,

overwegende dat:

- *het onderwerp RijnlandRoute nog steeds heel belangrijk is voor de bevolking van Voorschoten;*
- *de in de vorige raadsperiode betachte openheid hierover door middel van informatieavonden dient te worden voortgezet;*
- *er nieuwe ontwikkelingen zijn op dit gebied;*

draagt het college op, nog voor de zomervakantie een dergelijke avond te organiseren, waarbij het gemeentebestuur openheid zal geven over de gang van zaken rondom de RijnlandRoute en de bevolking de gelegenheid krijgt vragen te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.”

Op 1 maart 2012 zal het tekort aan huisvesting voor jongeren zijn opgelost. Die belofte heeft ONS Voorschoten gedaan aan een zaal vol jongeren. Nu zit ONS Voorschoten in het college. Wij zien geen enkele aanzet tot oplossing van dit probleem in het coalitieprogramma, bij jongeren noch bij het woonklimaat. Wij vragen de coalitie hoe zij dit dan denkt te verwezenlijken. Zonder plannen gebeurt er namelijk niets.

Wij vinden het een goede zaak dat de Voedselbank wordt betrokken in het sociaal beleid. Dat juichen wij toe. Hoe ziet de coalitie de vroegtijdige signalering door de Voedselbank voor zich?

Voorschoten is koploper in de regio als het gaat om invoering van de WMO. Wij zijn blij dat de coalitie oog heeft voor het belang van goede zorg. Dit jaar wordt de gemeente door het Rijk al gekort op de WMO. We zijn erg benieuwd hoe het college die korting gaat opvangen en roepen het ertoe op om ervoor zorg te dragen dat wat in de afgelopen periode tot grote tevredenheid van het maatschappelijk middenveld is opgebouwd, te behouden en te versterken. We willen wel opmerken dat de huisartsen en niet de gemeente de keuze maken voor een huisartsenpost. Zij werken namelijk zelfstandig.

De afgelopen periode heeft het college fors geïnvesteerd in een goede samenwerking en afstemming tussen gemeenten en lokale ouderenorganisaties. Wij roepen het college ertoe op om met hetzelfde elan een gedegen armoedebeleid te voeren en de samenwerking met onder meer de Cliëntenraad en het nieuwe Armoedeplatform op constructieve wijze aan te gaan.

De plannen voor het Huis van Voorschoten zijn afgeblazen. Uit een onderzoek van mei 2007 blijkt dat het opknappen van de huidige accommodaties duurder is in bouwen en exploitatie dan volledige nieuwbouw. Er is nog altijd geen tegenonderzoek gedaan. Deze conclusies staan dus nog. Waar gaat de coalitie deze kosten uit betalen?

Wij juichen de participatie toe die zoveel aandacht krijgt in het coalitieakkoord. Daar zijn wij erg blij mee. Met betrekking tot het Huis van Voorschoten wordt gesteld dat de bieb de bieb blijft. Wij nemen aan dat de directie van de bieb hierin is betrokken. Ook zou dan gesproken moeten zijn met de verenigingen die een oefenruimte zoeken en met de ambtenaren die een beter onderkomen nodig hebben. Kan hierop worden ingegaan?

De realisatie van de nieuwbouw van de scholen moet zonder tijdverlies, stelt de coalitie. Dat ondersteunen wij van harte. In Noord-Hofland wordt echter ook gekeken naar de mogelijkheid om de gymzaal te laten staan. Hoe gaat dit gebeuren zonder tijdverlies? Juist in Noord-Hofland dringt nu de tijd.

Wij zijn erg benieuwd naar hoe het gratis parkeren betaald gaat worden. Dat is het laatste wat ik wil zeggen over wat het nieuwe college gaat doen. Ook daar willen wij graag antwoord op.

Nu ga ik in op de vraag hoe het nieuwe college dit gaat doen. Er is al het een en ander gezegd over de teruggang van drie naar twee wethouders. Daar zal ik dus niet meer op ingaan. Wij vragen ons wel af wat de bezuiniging is, maar ook waarom er niet is gekozen voor inlevering van een deel van het wethoudersalaris. Dat is pas echt een vorm van bezuinigen. Wij denken overigens dat er een visie op besturen ten grondslag ligt aan deze beslissing. De heer Blommers heeft vier jaar geleden al gezegd dat Voorschoten best met minder wethouders toe zou kunnen. Hij heeft het ook al eens gehad over een zakencollege. Zou de coalitie meer kunnen vertellen over haar visie op besturen die hieraan ten grondslag zou kunnen liggen?

Wij zien dit ook bij de rol die initiatieven uit de samenleving gaan spelen. Het Economisch Platform wordt daarbij expliciet genoemd. Welke belangengroepen heeft de coalitie verder op het oog? Hoe ziet de coalitie de interactie met het ambtelijk apparaat? Hoe gaat de coalitie die interactie organiseren? Wat zal de coalitie doen bij verschillen van mening? Hoe zal de inbreng worden gewogen en hoe zal ervoor worden gezorgd dat ook de mensen die geen initiatieven kunnen nemen, worden vertegenwoordigd? Kortom: het is een heel zware taak om op die manier inbreng te wegen. De bevolking is uiteraard geen eenheid maar een divers geheel, waarvan de verschillende, vaak tegenstrijdige belangen zorgvuldig moeten worden gewogen.

De portefeuilles van beide wethouders zijn erg vol, voller dan in het vorige college, maar toch missen we het pakket werk en inkomen, vrijwilligersbeleid, gezondheidsbeleid en kinderopvang. Kunnen we aannemen dat deze bij mevrouw Adema in de portefeuille komen? Wij denken van wel, maar het leek ons goed om daarop te wijzen.

In de gemeenteraad is in de vorige periode een bepaald beleid ingezet ten aanzien van het parkeren, bijvoorbeeld ten aanzien van duurzaamheid. Wij hopen dat de ingezette lijn niet zonder meer zal worden onderbroken, want er moet voorkomen worden dat sprake is van zwalkend beleid en van beleid dat binnen vier jaar alweer verandert.

De coalitiepartijen stellen: “De afgelopen periode heeft geleerd dat door de polarisatie tussen coalitiepartijen en oppositiepartijen het zicht op de inhoud van het beleid wordt belemmerd. Dat willen wij voorkomen. Samen moeten we de uitdagingen van de komende vier jaar het hoofd bieden.” Inderdaad is deze polarisatie een slechte zaak geweest. Wij zullen ons aandeel leveren aan constructieve besluitvorming. Wij zullen meningen van anderen respecteren en wij verwachten dat dit ook met de onze gebeurt. Een verschil van mening is overigens geen persoonlijke aanval; dat willen wij duidelijk stellen.

Over datgene wat de coalitie gaat doen, kunnen we van mening verschillen, maar de personen die de coalitie heeft aangewezen om deze taak te volbrengen, genieten het vertrouwen van de leden van ONS Voorschoten en VVD, zoals naar ik aanneem is vastgesteld in de ledenvergaderingen van deze partijen. Wij zullen dit respecteren. Daarom zullen wij niet stemmen tegen de nieuwe wethouders, zoals vier jaar geleden wel is gebeurd. Wij vinden het belangrijk om dit vertrouwen van de partijen te respecteren. Wij zullen dus voor de nieuwe wethouders stemmen en daarmee hun ons vertrouwen geven. Rest mij nog om het nieuwe college en de gemeenteraad succes toe te wensen bij de zware taak.

De **voorzitter**: Mijnheer Blommers en mevrouw Adema, bent u al in staat om te reageren?

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Voorzitter, zouden wij ongeveer tien minuten kunnen schorsen?

De vergadering wordt van 21.15 uur tot 21.25 uur geschorst.

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Allereerst dank ik de andere partijen voor de complimenten. Ik hoorde heel vaak de term “het college”. Daarvoor is volgens mij eerst nog agenda-punt 4 aan de orde. Wat mij betreft, was dat dus een beetje voorbarig.

Veel bezuinigingen en veel door ons gemaakte keuzes zijn besproken en er liggen behoorlijk wat vragen. In de inleiding van dit coalitieakkoord staat heel helder dat wij komen met een uitvoeringsplan, een collegeprogramma waarin de doorrekening gemaakt wordt en waarin gedetailleerder en met veel meer “SMART”-doelstellingen wordt aangegeven hoe de realisatie zal zijn en waartoe wij gaan komen. Dat is mijn probleem met veel vragen: die zijn heel gedetailleerd en wij hebben het nog niet op die manier uitgewerkt. De CDA-fractie zei met name dat er veel nieuwe plannen zijn. Daarbij werden projecten zoals de Dobbewijk genoemd en ook de 4V-nota kwam voorbij. Die projecten draaien echter allemaal al en staan al op de projectenlijst. Daaruit blijkt dus niet dat wij veel nieuwe projecten opstarten, maar wel dat wij de ambitie hebben om projecten af te ronden en van de lijst af te voeren. Wij denken dat er juist een grote besparing te behalen valt als wij de projectenlijst kleiner maken. Vandaar dat een van de pijnlijke keuzes die wij hebben moeten maken, is dat wij geen nieuwe grote projecten opstarten. Een voorbeeld daarvan is het MOC-terrein. Daarvan zeggen wij deze periode niet dat wij daar iets gaan beginnen en een project gaan starten. Dat laten wij even wachten en in de tussentijd gebruiken wij dat terrein voor tijdelijke parkeerplaatsen. De keuze om niets nieuws op te starten, is dus een redelijk pijnlijke.

De heer Scholten zei dat aan de 4V-nota een enorm bedrag vast hangt. Dat is bekend, maar het gaat ook om het stellen van prioriteiten binnen de 4V-nota, het herijken van de inhoud van die nota en vooral ook om temporisering. Niet alles moet dus tegelijk worden uitgevoerd en er moet niet worden geprobeerd om de hele nota in één keer te realiseren. Dat moet stapsgewijs gebeuren.

Wij willen zeker de uitdaging aangaan om de stand van zaken met betrekking tot dit coalitieakkoord periodiek te bespreken. Dat vind ik een heel goede suggestie. Wij zullen die suggestie uitwerken en vormgeven in het collegeprogramma. De projectenbrochure lijkt mij daarvoor een prima moment en dan kunnen wij dit bespreken.

Op die wijze wil ik ook de uitdaging aangaan om aan te tonen dat het werken met twee wethouders en twee assistenten goedkoper is dan drie wethouders. Dat kunnen wij doorrekenen. Ik snap de berekening door de heer Scholten met standaardbedragen voor fte's. Drie maal zo'n standaardbedrag is minder dan vier maal zo'n standaardbedrag, maar de berekening ligt iets genuanceerder. Ik denk dat, als wij dat uitwerken, de heer Scholten dit ook zal zien en dat wij dan tot een concrete besparing zullen komen. Bovendien moet dit worden gezien in een groter geheel van organisaties zoals wij dat voor ogen hebben. Met de inzet op internen en minder externen zullen wij uiteindelijk ook naar een andere manier van werken gaan. Daar zullen wij in de uitwerking toe moeten komen. Daarbij zullen wij moeten bekijken hoe we de cultuurverandering, die ook is genoemd in het rapport over de Traverse, tot stand brengen.

De CDA-fractie heeft twee moties ingediend. Motie nr. 82 is een uitstekende motie. Ik vraag eigenlijk alleen of motie nr. 83 gezien kan worden in het kader van motie nr. 82. Als wij die motie op die manier kunnen invullen, zou dat immers een heel mooie zijn. GroenLinks heeft ook een dergelijke motie ingediend. Als wij die ook kunnen zien in het kader van motie nr. 82, kunnen wij het geheel van de moties wat mij betreft gewoon overnemen en steunen.

GroenLinks noemde ook de RijnlandRoute. Mevrouw Lamers zei dat er sprake is van “een koersbreuk”. Ik denk dat het beleid dat wij willen voeren met betrekking tot de RijnlandRoute, geen wijziging is van het bestaande beleid. Wij vinden dat nut en noodzaak nog steeds niet zijn aangetoond. Daarmee vinden wij dat er geen RijnlandRoute moet komen, maar wij willen wel serieus in gesprek blijven met onze omgeving. Daarom zetten wij niet in op een geboorde of andere tunnel onder Voor-

schoten. “Niet horen, niet zien, niet ruiken” blijft ons credo, maar in de onderzoeken in het kader van de MER wordt duidelijk aangetoond dat de Churchill Avenue een betere variant is dan alle tracés door Voorschoten. Als wij realistisch bekijken welke tracés over zijn, spreken wij onze voorkeur uit voor het Churchilltracé, maar met de nuance dat wij nog steeds vinden dat nut en noodzaak niet zijn aangetoond en dat de RijnlandRoute er eigenlijk niet moet komen. Ik ben ook niet van plan om een oplossing te gaan vinden voor het financiële gat van de RijnlandRoute, want dat is niet een probleem voor de gemeente Voorschoten.

Er is gevraagd waar de externen vooral zullen uitvloeien. Wat mij betreft gebeurt dat vooral bij de projecten. De ambitie is om minder projecten tegelijkertijd te gaan doen. Daar kunnen wij dus toe met minder externen. Het bedrag van € 1 miljoen komt niet uit de lucht vallen. Dat is namelijk het standaardbedrag voor 1fte maal 20. Dat zijn de 20 fte's die wij drie jaar geleden extra hebben aangenomen omdat wij de ambities toen hoger hadden gesteld. Daarnaast levert de vervanging van externen door internen ook een enorme besparing op.

Hoe krijgen wij de dialoog positief? Een van de dingen die wij op dat punt hebben genoemd, is dat wij graag gebruik gaan maken van oriënterende raadsvoorstellen. Dat zijn raadsvoorstellen in een zeer vroeg stadium van besluitvorming, waarover wij in de raad open kunnen praten en waarbij geen sprake is van een voorstel waartegen alleen ja of nee kan worden gezegd. Er kan bij die voorstellen worden gekozen welke kant wij heen willen en er kunnen nuances worden aangebracht. Vervolgens kunnen we dan langzaam inkaderen. Binnen die inkadering is er ook ruimte voor burgers, ondernemers en alle anderen die willen participeren. Juist door de discussie open te houden en in een vroegtijdig stadium te houden, zijn veel meer dingen bespreekbaar in plaats van dat er uiteindelijk gesproken wordt en burgers gehoord worden in het kader van een besluit waartegen alleen ja of nee kan worden gezegd.

Mevrouw Lamers van GroenLinks noemde ook het ontbreken van “duurzaam” en milieu. Volgens mij ontbreekt het milieu totaal niet in dit akkoord. Bestaande moties, zoals de motie over CO₂ voeren wij gewoon uit en het Milieubeleidsplan ligt er. Ik denk dat dit al een heel goede basis is om verder mee te gaan. Uiteraard zal het milieubeleid periodiek herijkt worden. Mijn standpunt is altijd geweest dat milieubeleid rendement moet hebben. Dat standpunt moet altijd even tegen de praktijk aangehouden worden. De ambities zitten er dus wel degelijk in. Daar zou ik graag de nadruk op willen leggen.

De verdere detaillering komt dus in het uitvoeringsplan. Dan kunnen wij de discussie met elkaar in meerdere fases aangaan. Wij willen de komende vier jaar eigenlijk continu van gedachten wisselen over dit programma. De tekst is vastgelegd, maar biedt wat mij betreft volop mogelijkheden voor dualisme en voor inbreng vanuit alle fracties in de raad. Daar kunnen wij hier de komende jaren ruimschoots met elkaar over discussiëren. We hebben ook voldoende ruimte in het coalitieakkoord gelaten om de komende vier jaar beleid te maken en om het akkoord waar mogelijk en waar noodzakelijk bij te sturen.

Mevrouw **Adema-Nieuwenhuizen** (VVD): Voorzitter. Ik sluit mij natuurlijk aan bij de woorden van de heer Blommers. Ik wil nog een aantal specifieke vragen beantwoorden. Wat hebben wij van andere partijen in feite meegenomen in ons programma? De CDA-fractie heeft tot afgelopen donderdag de nadruk gelegd op de ontwikkeling van het Deltaplein. Ook het betrekken van lokale ondernemers bij het in- en aankoopbeleid is een idee dat uit andere programma's komt, evenals het ene aanspreekpunt bij de gemeente, het meer bij het centrum betrekken van het MOC-terrein en samenwerking in de regio. Dat hebben wij allemaal aangescherpt met formuleringen uit de andere programma's.

Mevrouw Lamers stelde een vraag over duurzaam ondernemen. Dat hoort gewoon in het coalitieakkoord thuis. Dat is een omissie. Wij zullen daar zeker aandacht aan besteden.

De bieb blijft de bieb. Natuurlijk gaan wij dat met alle belanghebbenden opnieuw opnemen. Dat is destijds al gebeurd bij het opstellen van de verkiezingsprogramma's, maar wij gaan de discussie met

de belanghebbenden natuurlijk aan. Wij weten natuurlijk dat onder de Voorschotenaren bijzonder veel sentiment leeft over het behoud van de bibliotheek. Wij hebben dus met name ook heel goed naar de burgers geluisterd.

In mijn inleidende woorden heb ik al aandacht besteed aan het armoedebeleid. Wij willen het sociale beleid op een wat andere manier aanpakken, met name door mensen te stimuleren en door mensen mee te laten doen in de maatschappij. Van maatschappelijke participatie naar arbeidsparticipatie willen wij de participatieladder volop inzetten. Zo denken wij ook maatwerk te kunnen leveren.

Er is ook gevraagd naar de seniorenraad en de jongerenraad. Die gaan advies geven aan het college. Dat is onze inzet.

Wij onderschrijven de opmerkingen over dualisme en discussie. Daar blinkt volgens mij het hele coalitieakkoord in uit.

De **voorzitter**: Er is ook een vraag aan mij gesteld. Althans, er is een opmerking gemaakt over de portefeuilleverdeling. Ik vind dat een burgemeester als benoemde functionaris geen extreme of heftige politieke portefeuilles zou moeten vervullen. Dat is niet wijs en niet verstandig. Daarnaast wijs ik erop dat het nieuwe college morgen in het constituerende beraad zal moeten spreken over de portefeuilleverdeling. Het college is daar verantwoordelijk voor en zal daar dus nog over moeten spreken, maar mijn insteek is duidelijk. Als benoemde functionaris moet je als burgemeester zeer terughoudend zijn. Ik wijs erop dat ik de afgelopen jaren de portefeuille P&O heb behartigd. Ook mijn voorganger heeft dat gedaan. In het kader van het overleg met het college moet bezien worden in welke mate de portefeuille P&O nu politiek gecompliceerder of intenser is geworden. Die afweging zal gemaakt moeten worden. Wij spreken daar morgen over. Op een gegeven moment komt het resultaat daarvan naar buiten, maar het is helder hoe ik hierover denk.

De heer **Scholten** (CDA): Voorzitter. Ik heb de hele tijd zitten popelen om te interrumperen, maar gelet op de wittebroodsweken van het nieuwe college heb ik netjes mijn beurt afgewacht. De heer Blommers stelt dat er een uitvoeringsplan komt waarin alle financiële effecten van dit plan doorgerekend zullen worden. Dat vind ik eerlijk gezegd stuitend. Je gaat niet een collegeakkoord opstellen en ondertekenen terwijl je niet weet wat de financiële gevolgen daarvan zijn. Dat blijkt maar weer bij de vraag of twee wethouders inclusief persoonlijke assistenten duurder zijn dan drie wethouders. De heer Blommers zegt eigenlijk dat hij het niet weet en dat hij dit nog gaat uitrekenen, maar dat wij erop moeten rekenen dat het goedkoper is. Dan is mijn conclusie dat hij daar duidelijk niet over heeft nagedacht.

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Ik heb zojuist tegen de heer Scholten gezegd dat ik de uitdaging graag aanga om hem aan te tonen dat twee wethouders plus twee assistenten goedkoper zijn dan drie wethouders. Ik zeg hem toe dat die berekening zeer snel zal volgen. Eigenlijk hebben wij die al paraat.

De heer **Scholten** (CDA): Geef die berekening dan maar. Goed, ik ga door. De heer Blommers en mevrouw Adema zeggen ook dat er geen nieuwe projecten worden opgestart, maar ik lees in het coalitieakkoord toch echt dat er een ontmoetingscentrum voor ouderen moet komen in het centrum, dat er meer ontspanningsmogelijkheden voor jongeren moeten komen, dat er wordt bekeken of in sportpark Adegeest een sporthal kan verrijzen en dat het erfgoedbeleid een impuls moet krijgen. Dat kost allemaal geld. Er moet een integraal cultuurbeleid worden opgesteld waarbij iedereen moet worden betrokken. Het vergt een paar externen om dat te organiseren. Ik durf dus de stelling aan dat het niet waar is dat er geen nieuwe projecten worden opgestart. Dat gaat het nieuwe college wel doen, althans als het gaat doen wat het zelf heeft afgesproken.

Mevrouw **Adema-Nieuwenhuizen** (VVD): De heer Scholten heeft in het plan ongetwijfeld ook gelezen dat wij het accommodatiebeleid natuurlijk onder de loep gaan nemen. Dat is belangrijk om met name op de nu genoemde punten, zoals het ontmoetingscentrum voor ouderen, tot een veel betere bezetting van de accommodaties te komen. Dat hebben wij voor ogen. Verder hebben wij ook voor ogen om veel te putten uit oude onderzoeken, bijvoorbeeld over het zwembad. Daarover liggen er al allerlei onderzoeken. Wij denken dus niet dat wij heel veel nieuwe, dure onderzoeken hoeven te doen.

De heer **Scholten** (CDA): Maar het is wel werk en dat werk kost geld. Dat is mijn punt. Dat geldt ook voor de herontwikkeling van het MOC-terrein. De heer Blommers zegt stellig dat daaraan niets zal worden gedaan, maar ik lees toch werkelijk dat er gestart wordt met de planvorming over de toekomstige inrichting van het MOC-terrein. Daar worden dus tijd en energie in gestoken.

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Wat de seniorenaccommodatie betreft wijs ik de heer Scholten erop dat de motie-Bremer al in de vorige periode is aangenomen. Het gaat hierbij dus om uitvoering van al vastgesteld beleid.

De **voorzitter**: Mijnheer Scholten, wilt u uw bijdrage in deze termijn afronden?

De heer **Scholten** (CDA): De conclusie is dat wij dit akkoord op deze basis onmogelijk kunnen steunen. Wij zien uit naar de doorrekening. Wij zijn blij met de toezegging dat periodiek de voortgang van al deze plannen wordt doorgemeten, zodat wij die kunnen bespreken. Mijn vragen over de financiën zijn niet allemaal beantwoord. Zitten alle reeds ingeboekte bezuinigingen bijvoorbeeld in de bedragen die in het akkoord zijn genoemd of niet? Dat scheelt immers nogal een slok op een borrel. Ik hoop dat ik daar nog antwoord op krijg.

De **voorzitter**: We zijn nu bezig met de tweede termijn. Als ik na de tweede termijn van de raad het woord weer aan de heer Blommers geef, zijn wij met een derde termijn bezig.

De heer **Scholten** (CDA): Misschien ligt ook de uitleg hierover klaar, net als bij het punt dat twee wethouders goedkoper zouden zijn dan drie.

De **voorzitter**: Misschien is het handig om de heer Blommers te vragen of hij nu even op deze vraag kan reageren.

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Wij zullen dat in het uitvoeringsplan laten zien. Hiervan ligt de berekening niet klaar, maar dit zullen wij in het grote geheel meenemen en aantoonbaar maken.

De **voorzitter**: Ik heb in de eerste termijn na de heer Scholten de heer Middelburg het woord gegeven. Gelet op de grootte van de fracties had mevrouw Lamers eerst het woord moeten hebben. Ik ben echter uitgegaan van de aanmelding en niet van de grootte van de fracties. Het is mij echter om het even. Als mevrouw Lamers het leuk vindt om nu het woord te voeren, krijgt zij nu het woord als de heer Middelburg daarmee instemt.

De heer **Middelburg** (PvdA): Ik ben een heer.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dank u wel, mijnheer Middelburg, ook al is dit misschien ouderwets. Maar goed, ik neem het woord.

Voorzitter. Ik dank de coalitiepartijen voor de antwoorden. Het is natuurlijk een zware taak om nu in korte tijd al die vragen te beantwoorden. Wij begrijpen dus dat er dingen tussendoor kunnen glijpen. Er zijn wel een paar dingen waarop ik nog wil wijzen. Het stelt ons zeer gerust dat er wel aandacht zal worden besteed aan de duurzame ondernemers. Dat vinden wij goed en daar zullen wij, waar dat mogelijk is, onze medewerking aan verlenen.

Wat duurzaamheid en milieu betreft: wij hebben duidelijk aangegeven dat wij duurzaamheid wilden hanteren bij het beleid. De kleine plaats die duurzaamheid nu inneemt in het coalitieprogramma, vinden wij op zich te mager. Het gaat niet alleen om energie en dat soort zaken. Het gaat er ook om dat een duurzame economie aan het ontstaan is en dat onze ondernemers de boot niet mogen missen. Een groene economie kan ook zorgen voor de noodzakelijke bezuinigingen. Er wordt gezegd dat het idee van duurzaamheid is overgenomen, maar wij vinden het nog steeds heel mager en eigenlijk niet verantwoord in de tijd waarin wij nu leven. In het antwoord werd verwezen naar het milieuprogramma. Dat is vorig jaar inderdaad besproken in de raad en dat werd toen door praktisch alle fracties gezien als te weinig ambitieus. Wij zouden dat na de verkiezingen gaan optuigen. Het is dus wat mager om dat nu als leidraad te nemen. Wij zijn wel blij dat het bestaande beleid en de bestaande moties uitgevoerd gaan worden. Dat is heel mooi, maar wij zouden een tandje verder willen gaan.

Wat de RijnlandRoute betreft, zijn wij gerustgesteld door de opmerkingen over nut en noodzaak. In het coalitieprogramma staat dat nut en noodzaak van het tracé door Voorschoten niet zijn aangetoond. Wij schrokken dus even, maar nu blijkt het te gaan om nut en noodzaak in het algemeen. Dat vinden wij een goede zaak.

Wij noemden ook de eenheid. Daar hoeft geen antwoord op gegeven te worden, maar wij vinden het buitengewoon vreemd om in het coalitieakkoord eenheid af te dwingen. Dat blijven wij vinden.

Onze motie kan worden gezien in het kader van motie nr. 82 over de participatieavonden, maar wij hebben ook een termijn genoemd waarbinnen wij die avond zouden willen hebben. Wij zouden graag zien dat die termijn wordt overgenomen. Wij hebben gezegd: voor de zomer. Goed, laat het net na de zomer worden, maar wel rond die tijd. Dat is heel belangrijk. Anders zou het zomaar over drie jaar kunnen gaan.

Het financiële gat bij de RijnlandRoute is op zich inderdaad niet een probleem voor Voorschoten, maar voor de provincie. Zeker als wij instemmen met nut en noodzaak, kunnen wij echter natuurlijk wel worden gesteld voor nieuwe bezuinigingen om dit te kunnen betalen of voor een aanspraak op huizen die worden gebouwd op groen. In die zin is dit dus wel een probleem voor Voorschoten.

De Voorschotense maat hoeft niet “beperken” te betekenen op het gebied van duurzaamheid, maar ook op het gebied van projecten, plannen en zo. “Voorschotense maat” klinkt alsof het erg klein is en alsof niet zozeer wordt gekeken naar wat er kan gebeuren maar meer vanuit het idee dat wij klein zijn en niet zoveel kunnen. Daar willen wij voor waarschuwen.

Op de wilde bermen zullen wij op een andere plek terugkomen. Op die vraag kan nu verder geen antwoord worden gegeven, maar wij willen het nieuwe college wel aanbevelen om mee te gaan doen met het biodiversiteitsnetwerk in de regio, naar de conferenties te gaan en daar allerlei leuke, spannende en noodzakelijke ideeën op te doen.

Wat het Huis van Voorschoten betreft: het is goed dat partijen betrokken worden, maar wij zullen terugkomen op de doorrekening van de kosten die zijn gemaakt door het afserven van het Huis van Voorschoten.

Met betrekking tot het aantal wethouders gaat het ons niet alleen om de financiën. Het gaat ons ook om het takenpakket van de wethouders en de verdeling van de verantwoordelijkheden. Hoe gaan de wethouders al die inbreng coördineren? Kan dat wel met minder wethouders in het college? Op die vragen zou ik graag antwoord willen krijgen.

Over het opvangen van de WMO-bezuinigingen hebben wij nog geen antwoord gekregen. Er komen bezuinigingen aan. Wij begrijpen dat dit niet de keuze van het nieuwe college is, maar heeft het nieuwe college zich er rekenschap van gegeven dat die bezuinigingen eraan komen?

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik heb een paar kleine puntjes, allereerst het minimabeleid. Ik was in grote lijnen tevreden met het antwoord van mevrouw Adema. Ik ben het met haar eens dat het het beste is om mensen te stimuleren om te participeren. Daarbij hoort natuurlijk ook dat wij de armoedeval beperken en mensen dus niet bestraffen door rechten af te nemen als zij vanuit de bijstand een baan aannemen. Dat is een essentieel punt. Om dat verder te stimuleren, dien ik bij dezen samen met GroenLinks een motie in om de voorwaarden in het minimabeleid te veranderen. Zoals het hoort bij een voorstel dat je aan de raad voorlegt, heb ik daar een exact bedrag in staan, namelijk € 42.000 per jaar. Daarmee worden honderden gezinnen in dit dorp geholpen. Wij hopen op brede steun voor deze motie. Zij sluit perfect aan op dit akkoord. De motie (nr. 85) luidt:

“De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. maandag 19 april 2010,

overwegende dat:

- *ook mensen die net boven het sociaal minimum zitten, behoefte hebben aan financiële ondersteuning;*
- *het wenselijk is dat deze mensen ook gebruik kunnen maken van de voorzieningen voor het minimabeleid;*
- *in de buurgemeente Leiden minimabeleid wordt gevoerd voor mensen die leven van een inkomen tot en met 120% van het sociaal minimum (de bijstandsnorm);*
- *gelijkschakeling in de regio wenselijk is;*
- *in steeds meer andere gemeenten en ook in landelijke regelingen minimabeleid wordt gevoerd voor mensen met een inkomen tot en met 120% van het sociaal minimum (de bijstandsnorm);*
- *het optrekken van de inkomensgrens van 110% naar 120% ongeveer €42.000 kost;*
- *het jaar 2010 het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting is;*
- *dit thema juist nu van groot belang is;*
- *het voor steeds meer mensen een probleem is rond te komen van hun inkomen;*
- *het belangrijk is dat alle mensen gewoon mee kunnen blijven doen in onze samenleving;*
- *in het coalitieakkoord van de VVD en ONS Voorschoten aandacht wordt besteed aan het minima- en armoedebeleid en erin de wens wordt uitgesproken een armoedeval te willen voorkomen;*

besluit het college op te dragen jaarlijks €42.000 in de begroting vrij te maken voor het optrekken van de inkomensgrens voor voorzieningen voor minimabeleid tot 120% van het sociaal minimum,

en gaat over tot de orde van de dag.”

De heer Blommers refereerde eraan dat de wethouders nog benoemd moeten worden. Dat is op zich goed, want als een college mij had verteld dat een berekening paraat is en die berekening vervolgens niet had gegeven, hadden wij een aardige rel gehad. Als raadslid kan dat nog. Maar goed, laten wij er maar van uitgaan dat die berekening er is voordat het nieuwe college de volgende keer het woord voert.

Naar aanleiding van de antwoorden op de vragen van de heer Scholten kreeg ik de indruk dat de financiën eigenlijk nog niet heel duidelijk zijn. Dat betekent dat ik als consciëntieus raadslid straks helaas niet zal kunnen instemmen met dit programma, want het kan niet zo zijn dat ik met allerlei plannen instem waar heel weinig financiën in staan. En als er vragen worden gesteld over de financiën, worden geen antwoorden gegeven en de paar cijfers die erin staan, blijken nog niet onderbouwd te zijn en moeten nog nader worden uitgerekend. Het goede nieuws is dat wij natuurlijk zeer uitzien naar de

berekeningen. Wij zullen de verschillende plannen, met de financiën erbij, te zijner tijd graag beoor- delen.

Tot slot stel ik vast dat geen van beide partijen in staat is geweest om ook maar één gedurfde keuze uit hun eigen programma te noemen.

De **voorzitter**: Wij gaan nu over tot de besluitvorming. Het voorgestelde conceptbesluit bestaat uit drie onderdelen. Bij onderdeel 1 wordt het coalitieakkoord vastgesteld als algemeen kader voor het beleid van de gemeente in de periode 2010-2014. Het tweede onderdeel draagt het college van burge- meester en wethouders op om zich bij de uitvoering van zijn taken naar dit kader te richten. In onder- deel 3 staat dat de opdrachten aan het college worden uitgewerkt in meetbare resultaten, vastgelegd in programmabegrotingen en meerjarenbegrotingen.

Mevrouw Lamers zei dat motie nr. 84 kan worden geïntegreerd in motie nr. 82, mits de tijdsdimensie wordt aangegeven. Houdt dat in dat zij motie nr. 84 intrekt en dat die motie deel uitmaakt van motie nr. 82, inclusief die tijdsaanduiding?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ja, maar ik zou dan inderdaad een tijdsaanduiding willen hebben.

De **voorzitter**: Misschien kan de heer Scholten daar in zijn stemverklaring op reageren. Ik geef gele- genheid voor het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Scholten** (CDA): Voorzitter. Motie nr. 82 roept ertoe op om in een aantal nader te bepalen trajecten burgerparticipatie in te zetten. De griffie zou dat moeten organiseren. Motie nr. 83 geeft daar alvast een voorbeeld van, namelijk de bezuinigingsmaatregelen. Dat is een van de onderwerpen die gekozen zouden kunnen worden. Dat is dus eigenlijk al meteen de invulling van het eerste onderwerp. Wanneer dat moet plaatsvinden, hangt een beetje af van de vraag wanneer wij daar voldoende materi- aal voor hebben. Motie nr. 83 is dus een uitwerking van motie nr. 82, maar ik wil haar toch in stem- ming laten brengen. Mijn probleem met het integreren van de motie van GroenLinks in motie nr. 82 betreft de planning. Mevrouw Lamers wil graag voor de zomer een avond over de RijnlandRoute, terwijl wij in onze motie stellen dat wij in het najaar de eerste trajecten voor burgerparticipatie zullen hebben. Ik heb bewust gekozen voor een iets langere termijn, omdat wij eerst de onderwerpen zullen moeten bepalen. Dan moet het allemaal nog georganiseerd worden en voordat je het weet, is het zo- mer. We kunnen daar maar beter voldoende tijd voor nemen. Het lijkt mij een beetje lastig om “voor de zomer” te combineren met “na de zomer”.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Het onderwerp in onze motie is duidelijk: het gaat om de RijnlandRoute. Er zijn natuurlijk altijd ontwikkelingen inzake de RijnlandRoute, maar wij vinden dat wij niet tot het najaar moeten wachten met een informatieavond. Vanuit de vorige raadsperiode is het een goede traditie om open avonden voor burgers te organiseren. Dat idee is er dus al; daar kun je op voortbouwen. Ik pleit dus toch voor het naar voren halen van die avond. Als dat niet kan, handhaven wij onze motie.

De **voorzitter**: Ik wil mij niet bemoeien met de discussie, maar u hebt een heldere motie ingediend die geïntegreerd zou kunnen worden. De vraag is echter wat de meerwaarde is van integratie. Qua besluit- vorming lijkt het mij net zo eenvoudig om de motie zelfstandig in stemming te brengen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat is prima. Dan doen wij dat.

De heer **Scholten** (CDA): Er is ook een verschil tussen een informatieavond en het traject burgerparti- cipatie zoals wij dat voor ogen hebben. Het laatste is veel intensiever en vraagt veel meer voorberei- ding. Ik zou de moties dus inderdaad apart in stemming brengen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Motie nr. 83 over het betrekken van Voorschotenaren bij de bezuinigingen vinden wij sympathiek. Daar zullen wij voor stemmen. Ook de burgeravonden vinden wij een goed idee. Dat zijn positieve aanzetten tot participatie. De heer Van Rixtel is mede-indiener van de motie over het minimabeleid. Het is dus het handigst als hij daar zelf iets over zegt.

De heer **Van Rixtel** (GroenLinks): Voorzitter. Wij vonden het van belang om de motie nu in te dienen. Uiteraard gaat het ons zowel om het oprekken van de norm naar 120% als om aanvullende activiteiten om betere afstemming tussen gemeentelijke overheid en maatschappelijke initiatieven te realiseren. Door diensten beter af te stemmen en maatwerk te leveren kan de zelfredzaamheid bevorderd worden. Het is voor ons dus een “en-en”-verhaal. Het idee van ONS Voorschoten om in het najaar op deze aspecten in te zoomen, juichen wij toe, maar dat hoeft nu geen beletsel te zijn om enkele honderden gezinnen alvast iets meer ademruimte te geven.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ook wij zullen voor alle moties stemmen. Wij voelen veel voor het meer betrekken van onze inwoners bij de besluitvorming. Vandaar dat wij voor de eerste twee moties zullen stemmen. Ook de informatieavond over de RijnlandRoute is hard nodig. Ook daar zullen wij dus voor stemmen. Wat onze eigen motie betreft, sluit ik mij volledig aan bij wat de heer Van Rixtel heeft gezegd. De motie is expliciet een eerste stap. Daarna moet nog veel meer worden gedaan. Het gaat dus om: dit doen en het andere zeker niet laten.

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij zullen voor de moties nrs. 82 en 83 stemmen. In motie nr. 84 vind ik de tijdsaanduiding wat problematisch. Ik denk dat het heel verstandig is om een dergelijke avond te plannen op een moment waarop voldoende informatie beschikbaar is om een dergelijke avond relevant te laten zijn. Ik heb er op dit moment geen zicht op wanneer dat precies zal zijn. Op zich ben ik wel voor de informatieavond. Ik zou mij dus kunnen voorstellen dat ik voor deze motie stem, met daarbij de verklaring dat ik op het kleine onderdeelje van de tijdsaanduiding geacht wens te worden daartegen te hebben gestemd. Wat motie nr. 85 over het minimabeleid betreft: ik zou graag het volledige minimabeleid en het effect van deze motie besproken hebben op een burgerparticipatieavond. Dat zou prima zijn. Op dit moment vind ik deze motie nog iets te voorbarig. Ik zou haar graag in dat bredere kader willen bekijken. Vandaar dat mijn fractie deze motie op dit moment nog niet steunt.

De **voorzitter**: Wij gaan nu over tot de besluitvorming.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van ONS Voorschoten en de VVD ervoor hebben gestemd.

Motie nr. 82 wordt met algemene stemmen aangenomen.

Motie nr. 83 wordt met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**: Bij motie nr. 84 maakt de fractie van ONS Voorschoten een voorbehoud ten aanzien van het tijdstip.

De heer **Mol** (VVD): Daar sluiten wij ons bij aan.

De **voorzitter**: Dat voorbehoud wordt gedeeld door de fractie van de VVD.

Motie nr. 84 wordt met algemene stemmen aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van ONS Voorschoten en de VVD een voorbehoud hebben gemaakt ten aanzien van het tijdstip van de informatieavond over de RijnlandRoute.

Motie nr. 85 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van ONS Voorschoten, de VVD en het CDA ertegen hebben gestemd.

4. Benoeming wethouders

De **voorzitter**: Bij punt I van het voorgestelde besluit moet de raad een beslissing nemen over het aantal wethouders. Dat is een raadsbesluit. Vervolgens moet de raad bij punt II van het voorgestelde besluit besluiten over de tijdsfactor van de wethouders, dus of zij al dan niet in deeltijd werken. Bij punt III moet een besluit genomen worden over de personele invulling. Ik geef gelegenheid voor het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Mijn fractie stemt hiermee in uit respect voor en vertrouwen in de twee onderhandelende partijen, maar wij zouden graag aangetekend willen zien dat wij er een erg hard hoofd in hebben dat dit een goed plan is. Voorlopig zijn wij echter bereid om het even aan te zien.

De voorstellen om het aantal te benoemen wethouders te bepalen op 2 en om te bepalen dat de betrekking van wethouder niet in deeltijd wordt uitgeoefend, worden zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Wij hebben in het coalitieakkoord namen kunnen lezen, maar het is goed om in de raad de wethouderskandidaten officieel kandidaat te stellen.

De heer **Jongste** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij schuiven als kandidaat Freddy Blommers naar voren.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Wij willen mevrouw drs. Inge Adema-Nieuwenhuizen kandidaat stellen.

De **voorzitter**: De stembriefjes worden rondgedeeld. Na het ophalen van de stembriefjes schors ik de vergadering voor de werkzaamheden van het stembureau. Ik zie dat wethouder of raadslid Van Dunné het woord wenst.

Wethouder **Van Dunné**: Voorzitter. Ik neem aan dat ik dit als raadslid zeg, want ik denk dat ik straks mag gaan fungeren als raadslid. Mevrouw Lamers zei het al in haar betoog: ik zou de raad – ik denk dat ik daarbij bij uitstek de oppositie aankijk, hoewel je de coalitie niet moet uitvlakken – ertoe willen oproepen om voor de benoeming van de twee voorgestelde wethouders te stemmen. Volgens mij is dat in algemene zin een goed gebruik in deze raad. Ik denk dat wethouders het vertrouwen van de raad hebben totdat het tegendeel bewezen wordt. Ik denk dat het verstandig is om goed te beginnen. Dat is in lijn met een jarenlange traditie in deze raad. O ja, behalve de vorige keer. Dat is zo, maar ik wilde dat nou juist niet noemen.

De vergadering wordt van 22.20 uur tot 22.28 uur geschorst.

De **voorzitter**: Het woord is aan de voorzitter van het stembureau, de heer Scholten.

De heer **Scholten** (CDA): Voorzitter. Er zijn 18 stemmen conform het voorstel uitgebracht. Dat betekent dat beide kandidaten benoemd kunnen worden.

De **voorzitter**: Ik dank het stembureau voor de verrichte werkzaamheden. Ik moet de kandidaten nu vragen of zij de benoeming wensen te aanvaarden. Zij kunnen ons, als zij zouden willen, nog voor verrassingen plaatsen. Mijnheer Blommers, wenst u de benoeming te aanvaarden?

De heer **Blommers** (ONS Voorschoten): Ja, voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Adema, wenst u de benoeming te aanvaarden?

Mevrouw **Adema-Nieuwenhuizen** (VVD): Ja, voorzitter.

Mevrouw Adema-Nieuwenhuizen legt de eed af en de heer Blommers legt de verklaring en belofte af.

De **voorzitter**: Van harte gelukgewenst en heel veel succes en voorspoed!

(Applaus)

4b. Benoemingen in gemeenschappelijke regelingen

De **voorzitter**: Ik constateer dat niemand iets wil zeggen over het uitgereikte voorstel. Over het algemeen stemmen wij schriftelijk over personen, maar als iedereen instemt met het voorstel en als er geen behoefte is aan schriftelijke stemming, kunnen wij concluderen dat de raad unaniem met het voorstel instemt.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik schors de vergadering, zodat de nieuwe wethouders gefeliciteerd kunnen worden.

De vergadering wordt van 22.30 uur tot 22.40 uur geschorst.

5. Afscheid wethouders

De **voorzitter**: Nadat ik de afscheid nemende wethouders heb toegesproken, willen de fractievoorzitters van de fracties waaruit die wethouders voort zijn gekomen, ook iets zeggen. Tot slot zal ik het woord geven aan de drie vertrekkende wethouders.

Het lijkt er haast op dat afscheid nemen de corebusiness van gemeenten is geworden. De uitnodigingen van diverse gemeenten stromen binnen. Ook in Voorschoten maken wij een behoorlijke wijziging mee. Eigenlijk zou je kunnen zeggen dat niet alleen in Voorschoten maar ook regionaal een soort aardverschuivinkje heeft plaatsgevonden op het punt van de samenstelling van colleges. Je kunt woorden plakken op die aardverschuivingen en wisselingen. Ik zat met betrekking tot het vertrek als wethouder te spelen met de woorden “pijn” en “fijn”. Er zijn in de regio maar ook bij ons wethouders die hadden gehoopt door te kunnen gaan als wethouder en die het vertrek zien als een soort trendbreuk of breuklijn in hun loopbaan. Dat is heel vervelend. Dan praat je over “pijn”. Misschien zijn er ook wethouders die dit zien als het eind van een traject en die zelf afscheid wilden nemen. Dan zou het woord “fijn” meer de overhand kunnen hebben, maar ik vraag mij af of dit het geval is in de Voorschotense situatie. Er zijn ook situaties waarin wethouders denken: zullen we doorgaan of niet? Zij vinden dat lastig en dubben daarover. Dan zou je de conclusie kunnen trekken dat de verkiezingsuitslag het voor sommigen misschien makkelijk heeft gemaakt omdat anderen een beslissing hebben genomen. “Aardverschuiving” geldt duidelijk voor Voorschoten. De dimensies “pijn” en “fijn” kan ik niet helemaal invullen, maar dat zijn wel de dimensies die spelen.

Ik denk dat je als wethouder niet zomaar afscheid neemt, want het wethouderschap is geen baan. Wethouderschappelijk besturen is eigenlijk veel meer een “way of life”. Als je ziet hoe je als wethouder moet opereren, wordt duidelijk dat het een “way of life” is. Ik denk ten eerste aan het tijdsaspect. Het kost gruwelijk veel tijd. Je zegt ook niet om 17.00 uur dat je dan geen wethouder meer bent. Nee, zeker als je piketdienst hebt, ben je dag en nacht bestuurder. Ook in de weekends ben je vaak bezig. Het is dus eigenlijk een activiteit waarmee je permanent bezig bent.

Daarnaast moet je als wethouder in een extreem complexe wereld opereren. Je moet actief zijn op heel veel speelvelden en je moet spelen op heel veel borden. Je moet bijvoorbeeld omgaan met het ambtelijke apparaat en met name met burgers en belangengroepen. Je moet kunnen functioneren in het college en in de gemeenteraad. Je hebt je politieke achterban en de andere overheden, namelijk de provincie en het Rijk. Je bent dus actief op heel veel fronten en borden. Dat stelt zeker zijn eisen.

De derde dimensie van het wethouderschap is de onzekerheid, ook al klinkt dat misschien zwaar. Je moet er als bestuurder voor zorgen dat je “gedekt” bent op de flanken. Je moet er als bestuurder ook voor zorgen dat je niet te ver voor de troepen uitloopt, want ook dat heeft risico's.

Het vierde punt betreft de bijzondere verhoudingen in het college. Enerzijds ben je collega's van elkaar, maar anderzijds ben je bij de verdeling van geld en beleidsonderwerpen ook een beetje elkaars concurrenten.

Kijkend naar die vier elementen wordt duidelijk dat het wethouderschap inderdaad heel ingewikkeld en heel complex is. Ik heb wel eens gelezen dat besturen eigenlijk balanceren in machtsstructuren is. Je zou kunnen zeggen dat je als bestuurder een soort evenwichtskunstenaar op de balk moet zijn. Die balk is niet alleen een “inhoudelijke” balk; soms is het een tijdsbalk en ben je een evenwichtskunstenaar op die tijdsbalk. Als je het zo druk hebt, is er natuurlijk ook alle ruimte voor gevoelens van extreme schuld en wroeging. Velen van ons hebben thuisfronten, familie, vrienden en kennissen. Ik denk dat voor heel veel bestuurders geldt dat zij gedurende hun bestuurlijke periode een knagend, schrijnend gevoel hebben: doen wij ons thuisfront niet tekort en zijn wij niet aan het desinvesteren in contacten met vrienden, relaties en kennissen? Je zit dus in een complexe wereld en je hebt bovendien dat schuldgevoel. Ja, het valt niet mee. Ik wil de nieuw benoemde wethouders niet ontmoedigen. Dat zou niet aardig en niet erg elegant zijn, maar afrondend zou je kunnen zeggen dat het wethouderschap en het bestuurlijke werk je echt opzuigen en bijna bezit van je nemen.

Is er nog een leven na het wethouderschap? Ja, dat is er. Is er een zwart gat? Dat weet ik niet. Ik denk dat iedereen daar op zijn eigen manier mee omgaat. Het zal volgens mij in ieder geval wel afkicken zijn. Ik ben niet zo bang voor een zwart gat, maar als je als wethouder door het dorp loopt, spreken mensen je aan en heb je iets van belangrijkheid over je. Dat wordt nu in de loop der tijd iets minder. Je wordt een wat minder bekende persoonlijkheid en je bent wat minder nodig, maar dat zit in dat afkickproces en er komen ongetwijfeld andere dingen voor terug. Voor de eerstkomende periode zou mijn advies zijn: uitrusten, bijslapen en relationele achterstand inhalen. Volgens mij zijn dat enkele zeer relevante doelstellingen.

Afscheid nemen als wethouder is ook een beetje afscheid nemen van een college. Wij zijn vier jaar geleden begonnen. Dat was niet helemaal in deze samenstelling. Tussentijds is Hans Horlings als wethouder vertrokken. Dat hangt samen met de onzekerheid van het ambt en het al dan niet voldoende gedekt zijn op de flanken, maar in hoofdlijnen is deze club vier jaar geleden begonnen, met tussentijds de entree van Hester. Het afscheid van vanavond betreft drie personen, maar is ook het einde van een team. In zo'n team heb je mensen met verschillende bestuursstijlen. U weet dat een minister geen partijman is, maar een dienaar van de Kroon. Er zijn mensen die qua genetisch materiaal meer dienaar van de Kroon zijn, terwijl anderen meer dienaar van de partij zijn. De ene persoon is meer bestuurder en de ander is meer politicus. Waar liggen je loyaliteiten? Je hebt mensen met verschillende karakters. Mensen verschillen ook in reguliere, benodigde intelligentie en in sociale intelligentie. Je hebt dus heel veel verschillende karakters en persoonlijkheden. Dat geldt in algemene zin, maar ook voor het college. Gelet op al die verschillen, is het eigenlijk een wonder dat het vaak goed gaat in colleges en dat er toch relevante output uit komt. Ik heb de vier jaar van dit college niet vanaf het begin meegemaakt, maar ik heb het gevoel dat de eerste periode een soort pioniersfase was. Marijke en Bruno hadden gemeentelijke ervaring, maar dat was vooral politieke ervaring en minder bestuurlijke ervaring. Je treedt op een gegeven moment aan als wethouder en dat is een nieuwe start. Hans was ervaren, maar verder was het een jong college. Ik denk dat in de beginfase sprake was van “het Flevolandgevoel”: er

was niets en er moest veel komen. Je bent op elkaar aangewezen en het is voor iedereen nieuw. Dat geeft een bijzondere band. Wanneer je wat verder in de collegeperiode bent en lastige dossiers aan de orde komen, ontstaat er druk vanuit de achterbannen. Zeker wanneer verkiezingen in zicht komen, komt er druk op het team. Dan zie je andere mechanismen in zo'n team ontstaan dan in de pioniersfase.

Bij de afscheidsvergadering van de gemeenteraad heb ik al gezegd dat dit college, dit alles zo zijnde, imposant veel heeft gedaan. Ik ga nu niet weer citeren uit de lijstjes en ik ga de vertrekkende wethouders nu ook niet allemaal persoonlijk uitvoerig toespreken, want er komt nog een ander moment om dat te doen. Ieder college krijgt echter zijn plek in de geschiedschrijving, net als elke vertrekkende wethouder. Wat zullen de beelden en associaties zijn als later wordt gesproken over Hester, Bruno en Marijke? Ik heb geprobeerd om mijn beelden aan te geven in drie trefwoorden. Ik hoop dat die trefwoorden herkenbaar zijn. Het zou mij verbazen als dat helemaal niet zo is, maar als jullie daar anders tegen aankijken, hebben jullie straks alle ruimte en gelegenheid om daar iets over te zeggen. Hester is in het college gekomen vanuit de ambitie en de insteek om rust en orde te brengen. Zo heb ik het in ieder geval ervaren: het brengen van rust en orde, ook in de financiële portefeuille. Wij hebben de afgelopen tijd samen veel gedaan aan de RijnlandRoute, in collegeverband maar ook in Beukenhof-bijeenkomsten en andere sessies van een al dan niet zeer geheimzinnig karakter en gehalte. Ik vind dat jij het met betrekking tot de RijnlandRoute heel deskundig, bekwaam en strategisch hebt gedaan. Het derde punt ligt in deze raad politiek complexer, maar jij bent ook in het Rabobank/Deltaplein-dossier heel aanwezig geweest. Nogmaals, de inhoud laat ik aan anderen over, maar denkend aan jou en de geschiedschrijving over jou, spelen deze drie aspecten heel duidelijk.

Ook bij Bruno heb ik geprobeerd om drie dingen op mijn netvlies te krijgen. In jouw periode in het college in de afgelopen jaren springen er een paar punten uit. Dat is in ieder geval de sport. Je bent heel actief geweest in de sportportefeuille en je hebt op dat punt veel gerealiseerd, bijvoorbeeld op het punt van het kunstgras. Sport zal volgens mij heel typerend zijn in de geschiedschrijving over jou. Ook groen – zowel in de vorm van het Groenstructuurplan als in de vorm van groenbeheerplannen – is heel karakteristiek geweest voor jouw opereren in de afgelopen jaren. Het derde element is het woordje “spelen”. Je hebt een speels karakter, maar ik denk ook aan spelen en buitenspeelvoorzieningen. Daarbij is sprake geweest van heel veel burgerparticipatie. Bij dit traject hebben wij de burgers en de kinderen van onze gemeenten nadrukkelijk betrokken. Die drie typeringen staan mij bij en komen misschien ook in de boekjes terecht.

Ook over Marijke noem ik drie punten die hopelijk herkenbaar zijn, allereerst de scholenbouw. Dat is een redelijk weerbarstig dossier gebleken, maar er wordt gebouwd in de Krimwijk. De andere plannen liggen klaar voor de oogst. Scholenbouw is dus dominant. De WMO vinden we vaak heel technisch en ingewikkeld en misschien ook bureaucratisch, maar is voor heel veel mensen in onze gemeente van heel groot belang. De WMO kan heel veel mensen net over de drempel helpen om nog in de samenleving mee te functioneren en om nog min of meer gelukkig te zijn. De WMO is dus het tweede punt. Dan is er een soort verzamelcategorie ofwel capita selecta: jongeren, het popfestival, vrijwilligers en Kita. Dat zijn de beelden die volgens mij zullen beklijven voor het nageslacht.

Ik wil jullie drieën namens de raad maar ook namens de bevolking van Voorschoten veel dank zeggen voor jullie inzet en inspanningen. Ik denk dat je kunt zeggen dat Voorschoten mede dankzij jullie de afgelopen vier jaar beter en completer is geworden. Ook dat zou iets voor de geschiedschrijving kunnen zijn: Voorschoten is inderdaad beter en completer geworden. Ik wens jullie het allerbeste. Ik zei dat jullie niet in een zwart gat moeten vallen, maar wij zullen jullie wel in de gaten houden. Marijke komt iets meer op afstand van de gemeente te functioneren. Bruno en Hester gaan door, zij het in een andere hoedanigheid. Dat betekent dat wij jullie twee wat makkelijker in de gaten kunnen houden.

Jullie weten dat wij in Voorschoten de traditie hebben van een diner voor oud-collegeleden. Ik heb begrepen dat dit een van de hoogtepunten is van het bestaan van een wethouder. Jullie zullen uiteraard alle drie worden uitgenodigd voor dat diner.

Afrondend wil ik jullie graag het traditionele cadeau geven voor vertrekkende bestuurders. Het cadeau heeft ook een zekere symboliek. Het staat voor: houd je benen op de grond, houd je hoofd gericht op de toekomst en wees zwierig en trots, net zoals dit cadeau. Ik dank jullie nogmaals zeer en ik overhandig jullie nu graag benen, hoofd, zwierigheid en trots.

(De burgemeester overhandigt mevrouw Kleijweg, mevrouw Tjalma-den Oudsten en de heer Van Dunné het traditionele cadeau, een beeld van een paard.)

(Applaus)

De heer **Scholten** (CDA): Beste Hester, lieve Hester. Je bent circa tien maanden wethouder geweest en daar willen wij jou hartelijk voor bedanken. Vorig jaar zomer heb je je baan opgezegd om wethouder te worden in Voorschoten en nu kun je op zoek naar een nieuwe baan. Politiek is een hard gelag; dat blijkt maar weer. Het bestuur van de gemeente was bij jou in goede handen. Je bent oerdegelijk. Niet alleen qua uitstraling maar ook qua inhoud ben jij een typische CDA-bestuurder. Je koppelt een grote dossierkennis aan het vermogen om je mannetje c.q. vrouwtje te staan en je niet te laten wegblazen door alle hoge heren die zich met de RijnlandRoute of met ondernemen in dit dorp bezighouden. Ook je grote netwerk binnen het CDA, als oud-medewerker van de Tweede Kamerfractie en als oud-medewerker van het partijbureau, is van grote waarde gebleken voor dit dorp. Jij hebt heel vaak net een informatievoorsprong ten opzichte van andere spelers en dat betaalt zich uit.

Je grote betrokkenheid bij Voorschoten blijkt uit het feit dat je nu als raadslid doorgaat, met als portefeuille mens en samenleving. De CDA-fractie is blij dat wij jouw deskundigheid kunnen behouden. Kort samengevat: mixed feelings. Doodzonde dat Voorschoten niet langer van je bestuurlijke kwaliteiten kan genieten, maar ik ben blij om je als fractielid te verwelkomen, zodat je kennis en ervaring toch niet voor dit dorp verloren gaan. Bedankt!

(Applaus)

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Beste Marijke. Vier jaar geleden maakte GroenLinks bij de verkiezingen een grote sprong: we gingen van twee naar drie zetels. Steef Harlaar en jij, Marijke, hadden door hun enorme inspanningen in de jaren daarvoor een groot krediet opgebouwd onder de Voorschotense bevolking. Jullie verlieten de raad maar we hadden drie zetels en een nieuwe fractie trad aan. Dat maakte ons ook tot kandidaat voor collegeonderhandelingen. Daaraan zijn wij mee gaan doen. Daar kwam uit dat GroenLinks in het college zou gaan en dat de sociale portefeuille naar ons zou gaan. Dat laatste maakte dat jij onze wethouder zou zijn. Dat gaf wat beroering. Er werd gezegd dat er een gevaarlijk experiment zou beginnen als GroenLinks in het college zou komen. Er werd voorspeld dat het college binnen de kortste keren uit elkaar zou spatten vanwege de extreme, buitenissige interesses van GroenLinks. Meer van dat soort kwalificaties werden gegeven. In die omstandigheden ben je aangetreden en heb je de moed gehad om ja te zeggen op de vraag of je wethouder zou willen zijn. Dat is mooi. We zijn je zeer erkentelijk dat je dat hebt gedaan. Je bent gaan besturen. Je had geen traditie om op terug te vallen; het was voor het eerst dat er een GroenLinks-wethouder was. Er was ook een nieuwe fractie aangetreden. Het begin was daardoor niet altijd makkelijk, maar het is helemaal goed gekomen. We zijn goed op elkaar ingespeeld geraakt en we hebben onze weg gevonden. We zijn een heel goed team geworden, ook dankzij jou. Je hebt laten zien dat je een goede, solide wethouder was, loyaal aan het college en betrouwbaar als het ging om afspraken en om financiën.

GroenLinks is trots op haar wethouders. Dat kan niet vaak genoeg gezegd worden. Jij bent er daar een van en we zijn ongelooflijk trots op jou, op wat jij gedaan hebt, op de moed die je hebt gehad om door

te gaan en ook op hoe je door bent gegaan met het vervolgen van je eigen koers. We zijn jou heel dankbaar voor deze keuze en voor alles wat je hebt gedaan, zichtbaar – ik denk aan je portefeuilles, de invoering van de WMO en de scholenbouw, wat zeker niet het makkelijkste dossier was, maar je bent doorgedaan, rustig en degelijk – maar ook op minder zichtbare punten. Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan de manier waarop je samenwerkte met anderen. We hebben in het dorp gezien hoeveel respect je geniet voor wat je hebt gedaan. Dat maakt ons ook weer heel trots. Op momenten waarop wij verschilden van mening – er is dualisme in de verhouding tussen fractie en wethouder – was dat geen punt. We waren altijd rustig met elkaar bezig. Het feit dat dit zo'n goede loop heeft gehad, is ook te danken aan jouw instelling.

Ik zei al dat het niet altijd makkelijk is geweest. Jij en je collega-bestuurders hebben zwaar onder vuur gelegen. We hebben allemaal moet vechten tegen beelden die werden opgeroepen en tegen wantrouwen. Daarom is het des te moediger dat jij je koers bent blijven varen.

Vanavond neem je afscheid van je functie als wethouder. We vinden dit heel jammer. We zouden graag door zijn gegaan, maar zo gaat dat in een democratie: de kiezer spreekt en we nemen nu afscheid. Wij hopen dat je je kennis en ervaring op een andere manier zult blijven inzetten. Eerst heel erg uitrusten natuurlijk, want zoals de burgemeester al zei: zo'n inspanning is een enorme inspanning, maar we hopen dat je dan door kunt gaan met je kennis en dat we kunnen steunen op jouw ervaring.

We willen woensdag uitgebreider afscheid nemen. Ik bied je nu alvast bloemen aan namens de fractie, de steunfractie en het bestuur van GroenLinks. Ik wil ook nog even Michiel noemen, die op de achtergrond Marijke altijd heeft gesteund. Wij weten allemaal hoe belangrijk dat is voor een wethouder. Marijke, we gaan dus gewoon door met onze idealen. Wij komen elkaar binnenkort natuurlijk ook weer tegen, maar rust eerst lekker uit.

(Applaus)

De heer **Middelburg** (PvdA): Vanavond nemen wij afscheid van drie wethouders die zich met ziel en zaligheid hebben ingezet voor Voorschoten. Het is mijn taak en voorrecht om mij kort tot "mijn" wethouder, wethouder Van Dunné, te richten. Dat neemt niet weg dat ik ook de wethouders Kleijweg en Tjalma van harte dank voor hun inspanningen en hun werk. Marijke en Hester, het was een plezier om met jullie samen te werken. Ik denk dat jullie trots kunnen zijn op wat jullie hebben bereikt.

Vanaf nu zal ik mij beperken tot wethouder Van Dunné. Bruno, ik ga niet opsommen wat je de afgelopen jaren allemaal hebt bereikt. Dat is te veel op te noemen en ik ga ervan uit dat de hoofdpunten bekend zijn. Ik ga het gewoon hebben over Bruno, specifiek over waarom Bruno nou zo'n succesvolle wethouder was, afgezien van die fotogenieke harses natuurlijk. Bruno is allereerst een echte sociaal-democraat, maar respecteert tegelijkertijd andere, overigens volstrekt incorrecte ideologieën. Zo is het geen groot geheim dat Bruno de afgelopen vier jaar vaak moest opkomen voor de echte liberalen in het dorp, die zonder hem in de kou zouden hebben gestaan in deze raadzaal. Bruno begrijpt ook dat je goed naar mensen moet luisteren. Als hij moet kiezen tussen enerzijds het realiseren van een kinderboerderij op een plek waarvan hij weet dat die beter is, wat echter betekent dat hij dan zou blijven trekken aan een dood paard, en anderzijds mens en dier gelijk geven en de kinderboerderij toch ergens anders realiseren terwijl hij weet dat dat eigenlijk niet moet, neemt Bruno zijn verantwoordelijkheid. Het algemeen belang gaat bij Bruno altijd voor zijn eigen gelijk. Hij had natuurlijk gelijk, zolang hij het met zijn fractie eens was.

Bruno weet ook dat je, hoewel je goed moet luisteren, niet altijd iedereen tevreden kunt houden. Mensen naar de mond praten is Bruno redelijk vreemd. Als iets niet kan, zegt hij dat, vaak op zijn eigen, unieke manier. Als iets moet, doet hij dat. Van alles beloven is mooi, maar recht door zee zijn en alleen beloven wat je kunt waarmaken, is nog mooier. Dat doet Bruno.

Bruno weet dat je, als je niet meer om jezelf kunt lachen, iets fout doet. We hebben de afgelopen jaren veel meegemaakt met z'n allen, maar altijd kon Bruno blijven relativeren en lachen. Bruno begrijpt ook dat je politieke tegenstander niet je persoonlijke vijand is. Wat je politiek wisselt, staat los van hoe je persoonlijk met elkaar omgaat. De politiek is er juist om meningsverschillen enigszins beschaafd te beslechten, eventueel onder het genot van een drankje. Bruno is dus altijd bereid om met iedereen te praten om tot oplossingen te komen. Bruno begrijpt ook dat het er in de hitte van het debat soms feller aan toegaat dan nodig is en dat daarom informeel napraten, desnoods op een externe locatie, noodzakelijk is voor het goed functioneren van het gemeentebestuur. Je kunt alles tegen Bruno zeggen en er is de afgelopen jaren ook veel tegen en over hem gezegd, meer dan genoeg om mindere goden bitter te maken tot het einde der tijden. Als het voorbij is, is het voor Bruno echter voorbij; het hoort erbij. Eén keer in die vier jaar heb ik Bruno zich na een bijzonder vervelende vergadering een paar minuutjes zien terugtrekken, maar daarna was hij er weer als vanouds, open en eerlijk en zonder rancune, gewoon onder de mensen om het uit te praten. Het gaat Bruno namelijk altijd om de inhoud. Lange tenen zijn hem gelukkig vreemd. Bruno weet ook dat 42 het antwoord is. Ik denk niet dat dit een verdere toelichting behoeft.

Het zal u inmiddels zijn opgevallen dat ik redelijk positief ben over Bruno. Misschien ben ik niet helemaal objectief, want Bruno was niet alleen mijn wethouder maar ook een mentor toen ik als groentje deze raad binnenkwam en een sparringpartner toen ik onder lastige omstandigheden fractievoorzitter werd. Natuurlijk kent mijn partij een traditie van uitmuntende trainingen en externe coaches – en trouwens ook een lange traditie van lastige omstandigheden, maar dat is een ander verhaal – maar met je coach of je partijbureau om 02.00 uur ergens een spoedoverleg voeren over inhoud, tactiek of een Voorschotense rotonde, zit er ook bij ons niet in; bij Bruno echter wel.

Bruno en ik zijn het gelukkig vaak eens. Dat maakt het vaak makkelijker om eruit te komen als wij het niet eens zijn. Het zal niemand verbazen dat ik Bruno inmiddels als een goede vriend beschouw. Veel mensen denken, zoals ik vaak heb gehoord, dat wij eerst bevriend waren en dat Bruno mij aan de haren de politiek in heeft getrokken, omdat het duidelijk is dat ik dit niet uit mijzelf zou doen, maar het tegendeel is waar. Bruno en ik zijn elkaar pas in 2005, vlak voordat de verkiezingscampagne begon, tegengekomen via de PvdA. Sindsdien is een vriendschap ontstaan die ik bijzonder op prijs stel.

Vanavond neem ik gelukkig geen afscheid van Bruno de vriend en gelukkig ook niet eens van Bruno de politicus, want gelukkig blijf je in deze raad, Bruno. Ik neem nu alleen afscheid van Bruno de wethouder. Je was een goede wethouder, een voorbeeld voor het lokale bestuur. Bruno, bedankt voor al je goede werk en voor je ongelooflijke inzet. Ook grote dank van mijzelf maar ook van de partij – en eigenlijk van de hele bevolking van Voorschoten – aan Idske en je jongens, want het wethouderschap is natuurlijk meer een offer geweest van je gezin dan van jezelf. Zonder hun steun en begrip was het vast niet zo goed gegaan. Daarom geef ik je graag een bosje bloemen mee voor Idske – het moesten natuurlijk rode rozen worden – plus natuurlijk een kleinigheidje voor jezelf. Bruno, dank voor vier uitstekende jaren als wethouder en welkom in de fractie.

(Applaus)

Mevrouw **Kleijweg** (GroenLinks): Tja, dit is de laatste keer dat ik hier spreek. Twaalf jaar geleden kwam ik in de raad. Niemand aan deze tafel zat toen hier. Dat zegt iets over het verloop onder politici. Zelfs op de tribune zit volgens mij niemand meer die toen aan deze tafel zat. Er was vanavond één persoon die volgens mij langer dan twaalf jaar politiek actief is geweest, maar dat geldt dus voor heel weinig mensen. Dat zegt misschien iets over de inspanning die wordt gevraagd of over de verhouding tussen inspanning en resultaat. Misschien zegt het ook iets over de verhoudingen in de raad, die scherper lijken te worden. In mijn ogen heeft het dualisme het er voor raadsleden overigens niet eenvoudiger op gemaakt en misschien ook voor collegeleden, met name omdat de afstand tussen wethouder en fractie is vergroot. Misschien hebben wij bij het CDA gezien welke gevolgen dat kan hebben.

Ik ben de enige die de politiek nu helemaal verlaat. Misschien is het mijn beurt, want ik ben dus het langst politiek actief van iedereen die hier zit. Ik heb ontzettend genoten van de periode in de raad en nog meer van de periode in het college. De laatste periode, als wethouder, is zeer intensief geweest in de hoeveelheid werk, in de enorme variatie aan werk, in de contacten met burgers, organisaties en collega's in de regio. Ook de contacten binnen het college waren intensief, de overeenkomsten en de verschillen. Jeroen zei al iets over het zoeken naar afstemming, maar ik denk ook aan de wethouderswisseling en het zoeken naar een nieuw evenwicht. Tot slot speelden ook de contacten in dit huis een belangrijke rol in mijn werkplezier. Ik heb ook ontzettend genoten van alle contacten met mensen die zich inzetten om voor Voorschoten iets moois te maken. Veel mensen zetten zich ervoor in om voor Voorschotenaren iets te betekenen: voor ouderen, voor jongeren, voor gehandicapten, voor sporters en voor scholieren. Ons dorp is vol met mensen die zich inzetten voor Voorschoten. Nooit eerder heb ik zo goed geweten hoe grootschalig en betrokken die inzet is. Dat heeft mij echt zeer goed gedaan. Dat geldt overigens ook weer voor de contacten met ambtenaren. De beeldvorming over ambtenaren is vaak negatief. Ik vind dat dit heel veel mensen ernstig tekortdoet. De meeste ambtenaren werken heel hard en zijn zeer betrokken bij hun werk.

Ik heb in de afgelopen periode ontzettend veel geleerd, ook door het omgaan met de meest uiteenlopende mensen van de meest uiteenlopende organisaties. Ik heb ook heel veel geleerd over kanten van het politieke spel die ik echt niet voor mogelijk had gehouden en over de veranderingen in de samenleving, die ook in Voorschoten doorwerken.

Ik heb mijn best gedaan om inhoudelijk te besturen, een integrale afweging te maken, iedereen ruimte te geven om zijn zienswijze in te brengen en die zienswijze ook mee te wegen. Ik dank iedereen die mij hierin gesteund heeft en die mij vertrouwen heeft gegeven. Ik dank ook iedereen die heeft begrepen dat het maken van een integrale afweging iets anders is dan belangenbehartiging en ik dank iedereen die in staat is geweest om soms het Voorschotense belang op de langere termijn boven het partijpolitieke belang en snel scoren te laten gaan.

Dan het college. Niet eerder had ik een fulltime baan waarin je zo met een klein groepje alles moest sturen en dus over alles moest overleggen. Uiteindelijk ben je maar bij elkaar gezet, met verschillende visies op de mens en op de organisatie van de samenleving. Als je dat bedenkt – Jeroen zei daar al iets over – is het eigenlijk behoorlijk knap dat wij, als het aan onszelf had gelegen, met elkaar de vier jaar hadden afgemaakt. Ik heb het dan over het college van de eerste drie jaar, een periode waarin overigens heel veel ruimte was voor humor. Ik moet zeggen dat dit mij heel erg goed heeft gedaan. Het vertrek van Hans is hard aangekomen. Dat maakte het voor Hester niet makkelijk om binnen te komen. Maar ja, Hester, Hans was ons maatje, in elk geval mijn maatje. Maar Hester, je hebt je ontzettend snel ingewerkt en hebt de zaken adequaat en op een heel eigen manier opgepakt. Ik bedank je daarvoor.

Bruno, jij hebt mij in de gelegenheid gesteld om heel veel te leren van wat je “het politieke spel” noemt. Leren moet je willen. Ik dank je dus voor de vele gelegenheden die je mij daartoe bood. Ik ben wel blij dat er ook momenten waren waarop je mij toestond om je van andere kanten te leren kennen. Juist die kanten, waarbij ik zachtheid, onzekerheid en milde humor zag, waardeer ik het meest.

Jeroen, wij hebben het geluk dat wij elkaar vrij makkelijk verstaan. Jou wil ik bedanken voor je vertrouwen, je samenwerking, je collegialiteit, ook bij een aantal heel lastige zaken, je vriendschappelijkheid en, niet te vergeten, je humor en je gezelschap in Mali.

Ik had gehoopt dat Hans op de tribune zou zitten, maar hij kon hier niet aanwezig zijn. Misschien luistert hij dit later nog eens terug of kijkt hij. Ik wil ook iets over Hans zeggen, want Hans heeft mij ontzettend weten te raken door zijn ongelooflijke enthousiasme over ons college en door het feit dat hij zich zo goed bij ons voelde. Hij heeft zich altijd voor meer dan 100% ingezet. Ook hem wil ik op deze manier danken voor zijn vertrouwen, loyaliteit en vriendschap.

Naast het college was de GroenLinks-fractie voor mij een belangrijk referentiekader. Monique zei het al: in het begin van deze periode was dat best lastig. Ik heb het gevoel gehad dat ik mijn plaats ten opzichte van de fractie heb moeten bevechten, maar daar hebben wij een goede manier voor gevonden en het liep bijzonder goed. Monique, je bent een geweldige fractievoorzitter. Bedankt voor je steun, je integriteit, je niet aflatende energie en vasthoudendheid, alle contact- en overlegmomenten en je vertrouwen. Walraven zit op de tribune. Jou bedank ik voor je exacte kennis en stiptheid, voor je wil om te leren, voor de hoge prioriteit die je gaf aan het raadswerk en de daarbij behorende contacten en voor je vertrouwen. Johan, jou wil ik bedanken voor je enthousiasme, je leergierigheid, je idealisme, je vertrouwen in de mensen, in de fractie en in mij en voor de speelse wijze van discussiëren over de meest wezenlijke onderwerpen. Verder zijn er nog Ineke en later Ronald. Jullie bijdragen, ieder vanuit de eigen specifieke kwaliteiten, zijn van grote waarde. Ik bedank jullie voor je bijdragen en voor jullie steun en vertrouwen.

Michiel is al een paar keer genoemd. Vanaf deze plek wil ik Michiel, die helemaal in de hoek van de tribune zit, ook bedanken. Michiel heeft voor mij de belangrijkste voorwaarde vervuld om het wethouderschap mogelijk te maken. In de afgelopen vier jaar heb ik heel hard gewerkt en heb ik veel uren gemaakt. Dat was voor mij niet mogelijk geweest zonder jouw onvoorwaardelijke steun. Zonder er veel woorden aan vuil te maken, heb je alles opgepakt wat ik om mij heen liet liggen en liet vallen. Ik bedank je ontzettend voor het feit dat je voor mij de afgelopen vier jaar mogelijk hebt gemaakt.

Samenvattend: het was voor mij een ontzettend mooie periode, waarin ik een positie mocht innemen die het mij mogelijk maakte om voor heel veel mensen iets te betekenen. Ik heb dat heel eervol en heel waardevol gevonden. Ik wens iedereen heel veel succes in dit belangrijke werk. Dank jullie wel!

(Applaus)

Mevrouw **Tjalma-den Oudsten** (CDA): Driekwart jaar wethouderschap is maar kort, maar het was de moeite waard. Vorig jaar juli werd ik onbedoeld wethouder. Marijke refereerde er al aan: niemand had het gewild en we hadden het niet zien aankomen, in ieder geval niet een lange tijd van tevoren. Het heeft heel veel hoofdbreken, heel veel energie en ook heel veel pijn gekost om die beslissing te nemen, maar er kwam een vacature. Onbedoeld werd ik wethouder. Nu staan we op het punt dat ik onbedoeld weer ga. Jullie weten dat ik graag verder was gegaan. Het wethouderschap heeft mij zeer gegrepen en ik was graag nog een periode verder gegaan. Onbedoeld gekomen en onbedoeld gegaan; je zou bijna concluderen dat ik ook onbedoeld wethouder ben geweest. Dat is zeker niet het geval. Ik heb het met veel plezier en veel inzet gedaan en ik heb er erg veel van geleerd. Ik heb heel veel geleerd over de samenwerking met de ambtelijke organisatie door te kijken binnen de gemeentelijke organisatie. Ik had vanaf de kant, als adviseur, natuurlijk al het nodige gezien over het functioneren van gemeenten, maar het is wel even andere koek om het echt zelf te doen.

Het was kort maar hevig. Er is ontzettend veel gebeurd in de afgelopen periode. De burgemeester refereerde daar al aan. Er is een hoop orde op zaken gesteld. Ik noem maar even een paar punten: de doorlichting van de grote projecten, de risico-inventarisatie van de Traverse en de invoering van het risicomangement. Dat is allemaal gebeurd. Dichterbij mijn eigen hart, zou ik haast zeggen, noem ik de locatie Rabobank/Deltaplein. De beslissing is genomen. Ik ben er ontzettend blij mee dat dit is gelukt. Ook het ideëel bankieren is er gekomen. Dat was een mooi voornemen in het coalitieakkoord en we hebben het gedaan. Tot slot, in de laatste vergadering, kwam er het ondernemersfonds. Dat is haast een kindje van mij, want ik heb daarover inmiddels alweer jaren geleden een initiatiefvoorstel ingediend. Ook dat is er gekomen. Wat dat betreft, denk ik dat het een heel goede periode is geweest.

Toch is er nog een hoop te doen. De casus van de Traverse heeft een schok teweeggebracht en heeft volgens mij ook als hefboom gewerkt. Er werd vanavond al aan gerefereerd dat dit ook in de organisatie veel teweeg heeft gebracht, maar terugkijkend heeft dit ook als hefboom gefunctioneerd voor

verbetering. De Rekenkamercommissie heeft een pittig rapport afgescheiden en we hebben als raad met elkaar een verbeterplan opgesteld. Daar zou ik graag op willen hameren: we hebben als raad het verbeterplan opgesteld. Er is een hoop gebeurd en er is in de afgelopen periode al een hoop verbeterd, maar het is nog niet klaar. Laten wij wat dat betreft de rijen sluiten en met elkaar als raad en met het nieuwe college bekijken hoe wij Voorschoten beter kunnen maken en beter kunnen laten functioneren. Dus echt met elkaar het verbeterplan uitvoeren en niet weer – om het zo maar te noemen – vervallen in de Voorschotense “klauwen” door een mooi plan in de kast te leggen. Dat kunnen we ons met elkaar niet veroorloven. Er zal de komende tijd nog meer op ons afkomen. De bezuinigingen zijn vanavond al genoemd, maar de brede herwaardering zal ook voor de schaal van de gemeenten allerlei consequenties hebben. Althans, je kunt aan je water aanvoelen dat ook op het gebied van schaalgrootte en opschaling het nodige op ons af zal komen. Wie weet hoe snel een mogelijke fusie met Wassenaar afgedwongen of opgelegd wordt of onontkoombaar blijkt te zijn? We weten het nu nog niet, maar ik denk dat wij daar binnen een jaar meer over weten. Al die zaken geven aan dat wij ook als raad en als gemeentebestuur met elkaar moeten optrekken en ervoor moeten zorgen dat wij als Voorschoten deze woelige tijden de komende vier jaar met elkaar doorgaan.

Inge en Freddy, jullie gaan het met elkaar doen, met z'n tweeën. Daar zijn vanavond al politieke opmerkingen over gemaakt, maar ik zou daar vooral enkele persoonlijke opmerkingen over willen maken, want ik denk dat het een enorme klus wordt. Het wethouderschap is inderdaad een 24-uurs baan. Met z'n drieën was het al een aardige klus. Als jullie het met z'n tweeën willen rooien, denk ik dus dat dat echt heel wat gaat betekenen. In de wandelgangen begreep ik al van Cees-Jan dat hij in ieder geval niet was gekend in het besluit om het met z'n tweeën te gaan doen. Ik heb hem geadviseerd om bij de evaluatie wel even zijn vinger op te steken om daarover mee te praten.

De **voorzitter**: Is er behoefte aan een schorsing op dit moment?

Mevrouw **Tjalma-den Oudsten** (CDA): Ik zou dus zeggen: heel veel succes in de nieuwe periode. Ik denk dat wij met elkaar als raad en als college een hoop klussen moeten gaan klaren. Ik denk dat dit politiek het nodige gekrakeel zal opleveren, maar de opgave is zo belangrijk dat wij de gelederen zoveel mogelijk gesloten moeten houden. Ik wil jullie dan ook in ieder geval veel succes wensen, want dat is uiteindelijk voor de Voorschotenaren het allerbeste. Het ga jullie goed!

(Applaus)

De heer **Van Dunné** (PvdA): Voorzitter, u bent van mij, in welke hoedanigheid dan ook, gewend dat ik altijd graag probeer om dingen te corrigeren waarvan ik denk dat die verkeerd worden uitgesproken. Ik begin met twee dingen: het woord “completer” bestaat volgens mij niet. Iets is compleet en kan niet “completer” worden. Ik zou dus zeggen: “beter en compleet”. Ik moet toegeven dat “beter en completer” rijmt en het andere niet. U hebt ook aangegeven dat u mij en trouwens ook collega Tjalma in de gaten gaat houden. Dan moet ik professor Elzinga misschien vragen of hij hier eens een soort college over het dualisme wil geven, want volgens mij is het andersom: Hester en ik zitten in de raad en de raad gaat u, als voorzitter van het college, en het college in de gaten houden. Het is dus niet andersom, maar dat zult u de komende vier jaar misschien vanzelf merken. Maar dat even ter zijde.

Grote delen van uw toespraak waren heel helder en begrijpelijk en daar sluit ik mij zeker bij aan. Het is inderdaad een drukke baan. Om Monique Lamers te citeren: 24/7. Het is gruwelijk druk. Het is ook zeer boeiend, leuk, spannend en bezighoudend. Het is ook veelzijdig qua mensen. In mijn portefeuille ging dat van sportbestuurders tot schoolmeesters, van prinses tot projectontwikkelaars. Vaak zijn die laatste overigens dezelfde personen, maar alles bij elkaar gaat het om uiteenlopende mensen. Dat spel moet ook gespeeld worden op uiteenlopende plaatsen, zowel hier intern in het gemeentehuis als op externe locaties, zoals collega Middelburg al aangaf. Daarbij kan het gaan om voetbalvelden, supermarkten, de Voorstraat, de Gouden Leeuw en noem maar op, waar je allemaal maar kunt wezen. Daar

wordt het spel gespeeld, evenals uiteraard hier, in de raadzaal. Vaak is dat laatste echter slechts een afsluiting van een spel dat al langer speelde.

Ik heb begrepen dat ik het kort moet houden. Ik wil het in ieder geval korter houden dan alle anderen, want anders komen wij hier nooit meer weg. Ik denk dat ik graag nog drie groepen mensen wil bedanken. Van beneden naar boven denk ik dat het goed is om eerst bij onze ambtenaren stil te staan. Ik denk dat je als wethouder slechts kunt scoren als je ambtenaren hun werk hebben gedaan. Het feit dat wij als college een hoop dingen hebben kunnen realiseren, heeft te maken met het feit dat er verdraaid goed werk achter de schermen gebeurde. Ik heb onze ambtenaren leren kennen als buitengewoon loyaal. Soms gaven zij wat tegengas; dat is ook goed. Soms leverden zij hoofdpijn op. Meestal waren zij scherp. Vaak gaven zij goede adviezen. Ik besepte ook dat zij er inhoudelijk veel meer verstand van hebben dan ik. Je moet dus goed naar hen luisteren, waarvoor dank. Gemeentesecretaris, ik neem aan dat u dit allemaal wilt doorgeven aan de organisatie.

Marijke zei al dat het college wordt gevormd door collega's met wie je vier jaar te maken hebt, waarbij je echter ook beseft dat je op de schouders van je voorganger staat. Weinig dingen die je zelf bent begonnen, kun je zelf afmaken. Vier jaar is een verdraaid korte periode. Vaak maak je af wat je voorgangers begonnen en vaak start je op wat je opvolgers zullen afmaken. Je zit dus in een continuïteit van bestuur. Dat vond ik een bijzonder gevoel. Ik dank mijn collega's, die hier alle drie zitten. Ik realiseer mij dat ik, hoewel ik het volgens collega Middelburg altijd op de inhoud heb gespeeld, niet altijd een makkelijke collega ben. Ik had immers soms wel een mening. Inge en Freddy, ik wens jullie succes. Ik zit er niet bij; dat maakt het vast veel makkelijker in het college. Wat dat betreft, kan het misschien best met z'n tweeën.

Tot slot de raad. Ik heb de vergelijking tussen enerzijds de raad en je eigen rol daarin en anderzijds een dompteur in een leeuwenkooi bij sommigen al in de week gelegd. De raad bestaat uit negentien leeuwen en als wethouder ben je de leeuwentemmer die af en toe met de zweep en af en toe met een aai de leeuwen het kunstje moet laten doen. Dat is natuurlijk een verkeerde weergave van de werkelijkheid, want uiteindelijk zijn de leeuwen de baas. Er zitten heel vriendelijke leeuwen tussen, er zitten ook wat valse leeuwen tussen, er zitten rustige leeuwen tussen en ook springerige leeuwen, maar het zijn wel leeuwen en die zijn de baas in het dualisme. Dat is maar goed ook. De ellende voor de leeuwen is natuurlijk dat de leeuwentemmer vaak het applaus krijgt. De leeuwentemmer komt in de krant en weet, als hij het goed doet, de successen te vieren, maar een enkele keer wordt de leeuwentemmer opgegeten door de leeuwen. Dan is er geen clown in een raar jasje en met een rode neus of een circusdirecteur, die ineens een geweer uit zijn zak haalt en de betreffende leeuw afschiet. Als leeuwentemmer sta je er uiteindelijk in je eentje voor. Dat is leuk. Wees u ervan bewust dat u een leeuw bent en dat u de leeuwentemmer af en toe mag opeten. Dat hoort erbij. Zo hoort dat in het dualisme. Anders krijg je niet zo'n lekker spannend gedoe in je fractie, wat wij ook regelmatig hadden.

Dank voor de buitengewoon vriendelijke woorden. Daar klopte natuurlijk helemaal niets van, maar het schaamrood kwam wel op mijn kaken. U allen bedankt voor deze leuke vier jaar. U zult nog van mij horen.

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik denk dat wij de vertrekkende wethouders adequaat hebben bejubeld en bewierookt. "Completer" kan het toch niet, Bruno? Er is nog één ding te doen. Wij hebben de vertrekkende raadsleden en burgerraadsleden op een gegeven ogenblik gevraagd of zij, zoals dat zo mooi heet, zouden willen reflecteren op de afgelopen periode en of zij in dat verband een bijdrage voor een boekje zouden willen leveren: hoe zijn dingen gegaan en wat is het meest bijgebleven? Het is een langere zwangerschap geworden dan wij hadden gedacht, maar het kind is gebaard. U kunt het boekje straks hier ophalen. Vanavond zag ik op de tribune Patricia, Vincent Koek, Peter de Jong, uiteraard Helma Neppéus (in meerdere hoedanigheden), Ineke Kouwenhoven, Walraven Koster en Fer von der Assen.

Het is heel goed en fijn dat jullie er vanavond bij waren. Jullie hebben volgens mij bijna allemaal een bijdrage geleverd aan dit ongelooflijke, fantastische, onthullende en spannende boekje. Enkelen van jullie zitten morgenavond vast bij Pauw en Witteman; dat kan bijna niet missen. Het boekje heet "Omzien in ...". De kaft is ontworpen door de griffier zelf. Die eer komt hem toe, overigens ook als er kritiek op de kaft is; een leeuw kan iedere kant uit bijten. Het is vandaag aangekomen en het is een aardig boekje. Nogmaals dank voor jullie aanwezigheid op de publieke tribune. Ik dank ook alle raadsleden, met name degenen die een inbreng hebben geleverd. We hebben ook vanavond een periode afgesloten, met nogmaals heel veel dank aan de vertrekkende collegeleden. We gaan nu vooruitkijken. We wensen de nieuwe gemeenteraadsleden en de nieuwe wethouders heel veel succes. Ik denk dat jullie van heel veel toespraken vanavond buitengewoon veel hebben kunnen leren, evenals jullie achterbannen en jullie thuisfront. Laat je niet depressief maken en kijk vol verwachting en blijdschap naar de toekomst. Allemaal zeer bedankt en we komen elkaar ongetwijfeld nog tegen in ons dorp.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter, mag ik nog iets toevoegen? Wij hebben als oppositiepartij natuurlijk vaak tegenover het college gestaan, maar de collegeleden hebben het wel gedaan. Als je de bereidheid hebt om deze klus op je te nemen, verdient dat veel respect. Wij hebben als VVD-fractie een klein gebbetje voor de eenzame avonden die eraan komen, namelijk een sudoku-boekje. Zie het gebaar niet te serieus, maar ook van ons dank!

De heer **Jongste** (ONS Voorschoten): Voorzitter, ik wil niet achterblijven. Iets minder dan vier jaar geleden heeft de raad besloten om een zeer ambitieus programma vast te stellen en om vervolgens drie wethouders te vragen om dat programma uit te voeren. Ondanks alle verschillende zaken die binnen de raad speelden, die soms tot felle discussies leidden en inhoudelijk totaal tegenstrijdig waren met het eigenlijke idee van het programma, heeft het college de vier jaar vol gemaakt. We hebben vanaf vorig jaar Hans Horlings helaas moeten missen. We zijn blij dat Hester dat met veel verve heeft opgepakt, maar de volhardendheid en het uithoudingsvermogen van alle leden van het college stemmen tot bezinning. We hebben nu in de onderhandelingen gemerkt hoe moeilijk het is om een programma op te stellen dat niet te ambitieus is maar toch voldoende ruimte biedt. Wij zien in die zin in dat Freddy en Inge flink wat voor hun kiezen zullen krijgen. We hebben het altijd gezien vanuit dualisme, maar we begrijpen ook dat een raad per definitie niet zozeer een leeuwenkuil is als een vat vol tegenstrijdigheden, waar het college kaas van moet maken. In die zin ook van ons complimenten.

De **voorzitter**: Dank. Nieuwe wethouders, jullie worden morgen om 09.00 uur verwacht om te beginnen!

6. Sluiting

De **voorzitter** sluit te 23.45 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 28 juni 2010.

De griffier,

De voorzitter,